

KIÁLTO SZÓ

T A R T A L O M

T. S.: Miben kell különbnek lennie a magyar ifjúságnak a régi nemzedékkel szemben? — Gazda Lajos: A Lélek keresztsége. — Biró S. Emlékezzünk a régiekről. — László D.: A húsz esztendő tűz. — Hogyan gondolkozik a mai református ifjúság? — Tonk Emil: Az 1933—34-es diákév. — Nagy Ödön: A református főiskolásság segélyezése. — FÉRFISZÖVET-SÉGI MUNKA. G. L.: A legelső teendő. — IRODALOM ÉS MŰVÉSZET. I. L. Kós Károly: Az országépítő. — HIREINK.

SZERKESZTI: DR. TAVASZYSÁNDOR

1934

NIEBERGALL

ERDÉLYI EMLÉKFÜZET

Irták: Dr. Makkai Sándor, Dr. Ravasz László, Biró Mózes, Dr. Imre Lajos, Járosi Andor, Köblös Endre, Alfred Niebergall.

Kedvezményes ára: 40 Lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theologia.

Megjelent!

Megjelent!

Hit és szolgálat

(A keresztyén sáfárság kézikönyve)

Ára 8 lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theologia.

Megjelent!

Megjelent!

MÓZES ANDRÁS ÉS KESE ATTILA:

A magyarok története

Ára 14 lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theologia.

Megjelent!

Megjelent!

Egymás terhét hordozzátok

(Bibliai vezérfonal)

Ára 8 Lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Cluj, Ref. Theologia.

KIÁLTÓ SZÓ

Szerkeszti: DR. TAVASZY SÁNDOR // Főmunkatársak: BIRÓ SÁNDOR, LÁSZLÓ DEZSŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ, CALEA VICTORIEI 38. SZÁM.

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők. — Előfizetési díja félévre 50 Lei, egész évre 100 Lei.

VIII. ÉVFOLYAM

1934. JUNIUS 1.

6. SZÁM

Miben kell különbönni lennie a magyar ifjúságnak a régi nemzedékekkel szemben?

Az ifjúság részéről feladott kérdés eredetileg így hangzott: Mit kell pótolnia a mai ifjúságnak a régi magyar intelligenciában? Ezt a körültekintőbb és szelidebb kérdést szükségesnek tartottam élesebben és kihívóbban fogalmazni meg. Így talán lehetséges lesz e hosszú cím alatt feltett súlyos kérdésre röviden feleletet adnom.

Nincs elegendő tér arra, hogy a feladott kérdést részletesebben bevezessem. Pedig, mielőtt felelnék a fenti kérdésre, felelnem kellene arra a megelőző kérdésre, hogy miben különbek a régi nemzedékek a mai ifjúsággal szemben? Ez a kérdés ugyanis épen annyira jogosult, mint az a másik. Ezt azonban most mellőznöm kell.

Még azt kell azonban előre bocsátanom, hogy ne vegye senki zokon, ha, amint azt az ifjúság elvárja, egyenesen és őszintén nevezem meg azokat a hiányosságokat, amelyek a régi nemzedékeket általában jellemzik. Természetesen nem egyesekről, hanem általában a nemzedékekről beszélek. Az egyes kivételek azonban csak élesebb megvilágításba helyezik a régi nemzedékek bűneit és hiányosságait.

Régen kialakult, széles területen szerzett tapasztalataim alapján, az a meggyőződés, hogy a régi nemzedékek legfőbb hiányossága, alapbaja: az erkölcsi gyávaság.

Gyávak a régi nemzedékek mindenekelőtt önmagukkal szemben. Nem mernek önmagukkal szembe nézni. Kerülnek minden olyan alkalmat, ahol erre kényszerítve vannak. Félnék önmaguktól, mert félnék az igazságtól, mert nem tudják az igazságot: a valódi önismeretet elviselni. Inkább rejtegetik gyöngeségeiket és hibáikat nemcsak a világ, hanem önmaguk előtt is, csak azért, hogy felfújtt önértékelést megmentsék.

Gyávak másokkal szemben is. Véleményüket, ítéletüket másokról, a mások munkájáról, szóban forgó teljesítményeiről, amikor azok kötelező megbeszélés tárgyát képezik: nem

merik elmondani, vagy csak akkor, ha az érdekeltek távol vannak. Ezért készek, a közélet nagy kárára, egyeseknek és csoportoknak a visszaéléseit, mulasztásait, a végső határig elhallgatni, sőt elfedezni. És teszik mindezt mindenkoron a jó nevelés, a jó izlés, vagy a finom modor, vagy épen a jó békesség ürügye alatt.

Gyávak az egész társadalommal szemben. Nem merik a közérdeket az egyéni érzékenység fölébe emelni. Nem annyira gyöngédségből, mint inkább abból az önző érdekből, nehogy egyesek sértett hiúsága és érdeke a társadalmi közhangulatot ellenük ingerelje. Miben kell tehát különbönni lennie a mai magyar ifjúságnak a régi nemzedékekkel szemben? Mindenekelőtt az erkölcsi bátorságban. Az ifjúságnak az igazságra kell néznie és az igazságot kell mindig bátran képviselnie. Bátran, de nem hetvenkedéssel és nem okvetetlenkedéssel, hanem szeretettel, mert az igazság csak a szeretettel együtt igazság, amint-hogy a szeretet csak az igazsággal együtt szeretet.

A régi nemzedékeknek egy második nagy alapbaja: a hiúság és az indokolatlan gőg. A régi nemzedékek szeretik végzett munkájukat, elért sikereiket és eredményeiket számon tartani és számon tartatni. Sokszor jelentéktelen eredmények körül olyan zajt csapnak, azokról annyit beszélgetnek és beszélgetnek, hogy a távolból szemlélő jámbor lelkek megbámulják. A régi nemzedékek átlagát, a hiúságuknál fogva, könnyű megragadni, szolgálatra és áldozatra bírni, viszont, ha hiúságuk kielégítetlenül marad, kedvetlenül, üres szívvel és üres kézzel mennek el a legjobb ügy mellett is. Ezért a hiúság legyezetésére szolgáló különféle eszközök: az elismerések, a tiszteletbeli címek és áldások, a jegyzőkönyvi köszönetek, a hízogó tiszttok a régi nemzedékek ünnepi megnyilatkozásainak elmaradhatatlan kellékei. Ha valaki boldogulni, emelkedni akart, különösen

a múltban, igen sokszor elegendő volt erre az állandó helyeslés, jelentéktelen mondanivalók dícsérére és erre az önfényükben gyönyörködő hollók szájából azonnal kiesett a sajt. Ebből a hiúságból táplálkozott és táplálkozik ma is az az indokolatlan gőg, amely felülről néz és fölényesen itél elevenek és holtak felett. Miben kell tehát különbönie lennie a mai magyar ifjúságnak a régi nemzedékekkel szemben? Mindenekelőtt az önzetlenségben és alázatosságban. A hiúság az önzésből, a gőg az elbizakodottságból táplálkozik. A hiúsággal az önzetlenséget, a gőggel pedig az alázatosságot kell szembeállítanunk. Az önzetlenség az alázatosságban, az alázatosság pedig az önzetlenségben gyökerezik. Az önzetlenség azonban nem gyá-

moltalanság, az alázatosság pedig nem meghunyászkodás, hanem ez kettő együtt és egymásban a legnagyobb erő, mert Isten erején nyugszik és abból táplálkozik.

A mai ifjúságnak a régi magyar intelligenciában ki kell pótolnia a lelki erőiben való nagy hiányosságokat. Csak így lehet különbölni! És különbönie is kell lennie, mert csak így állhat meg rendeltetése tragikus útjain. Ma még üzheti megvadult játékat az emberi gonoszság, irigység, a kapzsiság, de én hiszem, hogy az Univerzumba íktatott létparancs ez: **Különbönie kell lenned!** Ezt pedig különbséppen a kisebbségi magyar ifjúságnak kell meghallania, mert elsősorban neki szól és útjának irányát ez a parancs szabja meg! T. S.

A Lélek keresztsége.

Máté 3:11.

Az Ige fölé hajoltam és olvasni kezdtem a sorokat: „Én ugyan vízzel keresztellek titeket megtérésre...”

Szivem mélyéig engedtem hatolni a betűkön átsúgárzó erőt, a Lelket, midőn egyszerre csak a másik szobából falon átszűrődő melódia törte át magát, egy hangszoróból, lelkicsöndességembe: Tous jours l'amour, egy hölgy és egy úr, a boldogsághoz nem is kell egyéb...

Ez ellenlétes hatás elhomályosította előttem egy pillanatra az Ige tükrét, hogy a másik pillanatban annál tisztábban ragyogjon. Úgy éreztem, hogy egy idegen világ távoli jelentkezését hallok. Legalább is az Igétől idegen világ bizonyágtétele ez. Egy távoli és mégis nagyon közeli világ, a csak vízzel megkeresztelt ember lelkének rezonálása. A zengő érc és pengő cimbalom tompa fényű muzsikája, melyből hiányzik a „Lélek”.

Tovább olvasom, szinte hallok Keresztelő János hatalmas erejű bizonyágtételét, amint megtérésre figyelmeztet és előre mutat: „Aki utánam jó, erősebb nálamnál”. Keresztelő János, tehát magán túl útal. Túl a vízzel való megkeresztelésen. Arra, aki „Lélekkel és tűzzel keresztel”. A vízzel való megkeresztelés megtisztulásunknak, Isten előtt hitünknek, emberek előtt vallástételünknek a jele — mondja Kálvin. De mindezekről csak a Lélek tehet élő bizonyágot. A víz csak a külső megtisztulást jelenti. A belső, lelki megtisztulást a Szentlélek végzi el bennünk. Erre mutat rá Keresztelő János, aki vízzel keresztelt s készítette Annak útját, Aki tűzzel és Szentlélekkel keresztel. A mi vízzel való megkereszteltetésünk is előkészítés a Lélekkel való keresztségre. Mégis sokszor úgy éreztük, hogy kultúránk, politikánk, művészetünk, egyéni és társadalmi életünk, nem tesz bizonyágot arról, hogy tovább jutottunk volna a vízzel való megkeresztelésnél Ahhoz, aki tűzzel és Lélekkel keresztel.

A Szentlélek kitöltetésének ünnepekörében szálljon a Lélek, mint megemésztő, de megtisztító tűz szivünkbe, hol égessé el minden féltveőrzött hiábavaló kincseinket. S ha fájni fog majd egy kicsit, vagy nagyon is, úgy imádkozunk, hogy térjen vissza hozzánk a Békesség olajágával, azzal a békességgel, melyet nem adhat meg, de el sem vehet ez a világ. Gazda Lajos.

Emlékezzünk a régiekről.

Fogarasi Pap József (1744—1784.)

A XVIII-ik század általában úgy szerepel a magyarság szellemi történetében, mint a hanyatlás, lelki elenyedés időszaka. Mintha a magyar nemzet lefektét volna, hogy kipihenje a másfélszáz éven át vívott küzdelmek fáradalmait. Pedig ha egy kússé a történekek mögé nézünk, egészen más meglátások bukkannak elő a régi és már hagyománnyá vált megállapítások mögül. Ez az igazság pedig különösképpen áll Erdélyre, ahol a XVIII-ik században a széleslétőkörű európai hírű tudósok valóságos gárdáját találjuk. Benkő József, Bod Péter, Fogarasi Pap József, Köleséry Sámuel, Köteles Sámuel és még annyian, rendkívül fontos szerepet töltek be ebben az időben: ők jelentették a nyugateurópai tudományos világgal való kapcsolatot az erdélyi magyarság számára.

Ezek közül talán a legragyogóbb pályát Fogarasi Pap József futotta be. Szászvároson született 1744 aug. 26-án, városi polgári családból, mely család Apafi idejében kapott nemességet. Atyja, Fogarasi Pap Máté, fia születése után nemsokára elhalt s a kis, még alig pár hónapos fiú, anyjának, Veres Sárának gondjai alatt, majd pedig Abacs János gerendát pap pártfogásdát élvezve növekedett fel. Az elemi ismereteket már itt Abacs-tól megtanulta, nem egyszer megrézfálván gyors felfogásával tanítóját. Később a nagyenyedi Bethlen-kollégiumba került. Itt csakhamar elvégezte az alsóbb osztályokat, 1760-ban pedig már a felsőbb osztályok anyagára vette magát. Rendkívül képességei évről-évre növekedő hírnevet biztosítottak neki. A héber, latin és görög nyelveket, majd a számtant, de különösen a teológiát és filozófiát tanulta nagy lelkesedéssel s eme tárgyakban való jártassága igen sok tanítványt, ezekkel pedig szép jövedelmet szerzett számára. Mint az ifjúság praeceptor 1768-ban egyik tanárával viszályba keveredett s ennek lefolyása őt Erdélyszerte híressé tette. T. i. a tanára versenyzőgára u. n. szellemi párbajra hívta ki, amelyen Fogarasi olyan nagyszerűen szerepelt, hogy tanára csak

egyellen kérdést tudott jobban megoldani, mint ő. Ezután azonban nem nagyon maradhatott tovább Enyeden s így a következő évben már Baselen találjuk, hová őt gr. Teleki Sámuel pártfogása juttatta ki. Itt filozófiát hallgatott, de nem sokáig, mert csakhamar Frankfurt, majd Gröningen, végül Utrecht csábítják a tanulni vágyó erdélyi diákok. Utrechtben 3 évig tanult s ez idő alatt a legbizalmasabb baráti viszonyba került Hennert és Hahn nagyhirű egyetemi tanárokkal. Utóbbi még a saját fia nevelését is Fogarasra bízta, aki itt is nagyon sok diákokat tanított. Többek között az indiai alkirály fiát, még pedig olyan fényes eredménnyel, hogy az alkirály káprázató feltételek mellett hívta meg Indiába tanárnak.

Fogarasi nem fogadta el ezt a kitüntető meghívást, mert mindenképen hazájába akart visszamenni. Pedig előkelő családból származó hollandi felesége ugyancsak igyekezett ettől visszatartani. De ő nem állott el szándékától. 1774-ben a bölcsészet doktorává való avatása után megindult hazafelé. Utközben Bécsben érte a hír, hogy szülővárosa, Szászváros megválasztotta papjának. A város így akarta háláját és tiszteletét kifejezni nagy fia iránt, kinek időközben latin és holland nyelvű munkát jelentek meg filozófiai és theologiai kérdésekről. Fogarasi örömmel vállalta a szászvárosi papságot, melynek 5 évig állott szolgálatában. Ez idő alatt nyerte el egyik természettudományi művével a berlini királyi akadémia 50 aranyas pályadíját.

Rousseau-t annakidején világhírűvé tette a dijoni

egyetem pályatételére írott munkája. Fogarasi Pap Józsefnek biztosította pályaműve azt, ami nagyon kevés magyar tudósnak adatott meg: előkelő honfitársai tiszteletét és pártfogását. 1779-ben meghívták a marosvásárhelyi ref. kollégium számtan és bölcsészet tanszékére tanárnak. Tanítványait ékesszóló tüzes előadásaival egészen elragadta; mindvégig nagyon szerették, mert nemcsak tárgyait tanította kiváló hozzáértéssel, hanem tanítványai jellemét, gondolkodását is formálta saját laudációk tartott előadásai által. Mint ilyen tanárnak, nagy jelentősége volt a XVIII. sz. 80-as éveiben felnövő erdélyi ifjú nemzedék szellemi képzettsége szempontjából. „Örvendettek neki vallás- és nemzetkülönbség nélkül az erdélyi nagy rendek, tudós fejek és tudományt szerető ifjak s minden állapotbelik” írja egyik tanítványa. De e lelkes nevelői munkásság mellett a külfölddel való összeköttetést is fenntartotta. 1782-ben és 83-ban a harlemi és leydeni akadémia filozófiai és theologiai pályadíjait egymásután ő nyerte el, latin és holland nyelven kinyomtatott műveivel. Európai hírnevét ismerte el II. József császár, mikor 1874 okt. 11-én a budai egyetem logika, metafizika és erkölcs tantervét kinevezte egyetemi tanárnak. De mintha nem akarta volna itt hagyni Erdélyt: még ugyanazon év dec. 17-én meghalt, kísérve az erdélyi, különösen a marosvásárhelyi nemességet, a városi polgárság óriási részvététől. Benkő József művében örök emléket állított neki.

(—)

A húsz esztendő tűz.

Az 1914. óta ifjúsági korszakán átment, vagy abban még mindig benne levő erdélyi magyar értelmiség élete élesen elválk a megelőző korszakétól legelső sorban abban, hogy ennek a húsz esztendőnek folyton változó ifjúsága szüntelen tűzben állott, életét mindig kérdésesnek látta.

1914—1919. között a háború tűzében áll az ifjúság, emberi létét a golyózáporok és ágyuk tűzének téve ki. 1919-től szinte 1925-ig tart az a korszak, amíg az új államhatalom kereteibe való átkapcsolódás megrázkódtatásai és bizonytalanságai teszik lehetetlenné az újabb erdélyi értelmiséghez tartozó ifjúság életét. 1925-től kezdve már itthon tanulnak az érettségét tett ifjak, mert egyfelől államhatalmi intézkedések kényszerítik az itthoni főiskolai tanulmányokra, másfelől a megelőző időszak közvéleménye módosul oda, hogy az erdélyi intelligens ifjúságnak Erdélyben kell magának existenciát teremtenie. Leszámolván az ifjúság az adott keretekkel 1925-től kezdve szinte teljes számmal a romániai egyetemeken és főiskolákon folytatja tanulmányait. Ennek az ifjúságnak is szembe kellett azonban néznie a tűzzel. Egyfelől kimondhatatlan terhet rakott rá az új középiskolai tanulmányi rendszer s a középiskola elvégzése után szembe kellett néznie az egyre súlyosbodó érettségi vizsgálatok nehézségeivel. Másfelől a romániai egyetemeken felnőtt új magyar értelmiségnek csupán első évfolyamai voltak abban az előnyös helyzetben, hogy a megrikkult sorú idősebb magyar értelmiség megtüresedett örheleiteit átvéve maguknak existenciát tudjanak biztosítani. Megérkezett a gazdasági válság, leeredukálódott a szabad pályákon való elhelyezkedés lehetősége s az állami és községi álla-

sokból természetszerűleg kiszorult magyar főiskolát végzett ifjúság ma itt áll kezében a keserves küzdelemben megszerzett oklevéllel *állás és életlehetőség nélkül*.

Húsz év óta örökös bizonytalanság a magyar ifjúság legjellemzőbb vonása. Ez a bizonytalanság mindig más oldalról vette körül az ifjúságot, de lényegében mindig azonos volt.

Természetes dolog, hogy az ifjúság nemcsak egyszerűen tudomásul vette ezt a bizonytalanságot, hanem ezzel szemben *a maga védelmére mindent meg is tett*. Ez a bizonytalanság magyarázza azt a tényt, hogy a világháború után az u. n. ifjúsági mozgalmak korába érkezünk el.

Lássuk röviden, hogy az erdélyi magyar ifjúság mit tett önmaga védelmére, mialatt a tűzben állott?

A világháborús ifjúság nem volt a maga ura, még annyira sem, mint az azutáni, vagy éppen a mai. Általában azt mondhatjuk, hogy az ifjúság növekvő tendenciát mutat autonómiája felé. Felismervén sajátos helyzetéből következő magára utaltságát szellemi és anyagi függetlenséget akart magának szerezni.

A *szellemi autonómia*ra való törekvésnek első öntudatos formája az 1923-ban megjelent *Tizenegyek* c. antológia volt. Ez az akkor még egészen fiatal írók által írt százegegyhárom oldalas könyv a középiskolai önképzőkörökből kikerült, még itthoni egyetemeken elhelyezkedni nem tudó fiatal intelligencia első megnyilvánulása. A székely népi örök megmutatásával és az akkor meglátott erdélyi szellem hangsúlyozásával az itthon maradás felé akart hívás lenni. A könyv bizonyosságtétel mellett, hogy az egyre

csak magyarországi egyelemekre tóduló erdélyi ifjúságnak itthon is lehet magasabb rendű életet élnie.

Hét esztendei csend után a *Székelyek kolozsvári társaságának* főiskolás osztálya és az *Erdélyi Fiatalok* című főiskolás lap jelentenek egy új öntudatra ébredést az ifjúság között. Mindkét mozgalom levetkezi a Tizenegyeknél még nagyon is túltengő irodalmi és művészi formát s a gazdasági és társadalmi kérdések felnyitásával akarja az immár itthon maradó ifjúságot bevezetni az erdélyi és egyetemes kérdések tömkeléjébe. A világválság teljes kibomlása esik egybe ennek a két mozgalomnak megindulásával. Jelentőségük abban volt, hogy ráébresztették az öntudatlanul szendergő ifjúságot a valóságos helyzetre és világossá tették előtte, hogy önmaga érdekében többet kell tennie. Nemcsak megismertették az ifjúsággal a közelmúlt és a jelen egyetemes és magyar életét, de kritikát is gyakoroltak felette. Az emberi élet gazdasági alapjai fontosságának hangsúlyozásával az erdélyi magyarság megszervezésében döntő jelentőségű ténynek láttatták meg a gazdasági megszervezés fontosságát s a magyar falu jelentőségére mutattak rá ebből a szempontból különösképpen.

A gondolati felvilágosításon túl mindkét mozgalom súlyos akadályokba ütközött, valahányszor a cselekvő munka területére kellett volna rálépnie.

A szellemi függetlenségre való törekvés munkájában különös szerepük volt az általános keretek között mozgó főiskolás alakulatok előtt megindult *unitárius és református egyházi főiskolák mozgalmának*. Az unitáriusok Dávid Ferenc Egylet-ekbe tömörített mozgalma a liberális humanizmus szolgálatában, az ifjúság csekély számbeli mivolta miatt is, kis körben jelentett egyetemesebb hatást az ifjúság új világa kialakításában. A református ifjúságot tömörítő IKE a református egyház megébredésében végzett sajátosan egyházi munkáján túl, nemcsak abban szolgálta az egyetemes magyar ügyet, hogy legalább az új református intelligenciának akart új keresztyén felelősséget és szolgálatban kiteljesedő életlendületet adni, hanem abban is, hogy sorra megérzett egy csomó olyan feladatot, ami nem kimondottan református egyházi szolgálat volt. Így mindjárt 1923-tól az *Ifjú Erdély* c. ifjúsági lapjával s annak különösen évről-évre erőteljesebben megújuló szellemi olimpiászával pótolta az egész erdélyi magyar középiskolás ifjúság életében az önképzőkörök s szellemi irányítást és egységre való eljutáshoz szükséges lehetőséget adott az egész erdélyi magyar ifjúságnak. Ő a legelső ifjúsági alakulat, amelyik meglátja a *falú ifjúságával és az iparos ifjúsággal* való testvéri közösség kötelező voltát és ezt a kettős kapcsolatot gyakorolja is. 1929-ben kiadja az első magyar-nyelvű romániai főiskolai és egyetemi *tájékoztatót. Külföldi kapcsolatai* révén alkalmat ad az ifjúságnak a mai európai

kérdések meglátásához. A jóval később megindult *római katolikus népszövetségi főiskolák munka* állott az összes egyházak által irányított főiskolák munkái közül a legtávolabb a valóságos erdélyi kérdésektől. Készen adott ideológiája csak bizonyos mértékig tudott az ilteni ifjúság védőeszközévé lenni. Mivel ez a munka a nagy katolikus internacionálé egyik láncszeme csupán, tartalma dogmatikusan kötött s ezért az egyház keretein túl igen kevésbé tudott kihatni.

Az ifjúság *anyagi függetlenségének* biztosítására szintén történtek törekvések, de ezeket koronázta a legkisebb siker. Az ifjúságnak mindig volt terve és jószándéka az egymáson való segítségben, de pénze nem volt sohasem. Volt olyan esztendő, amikor az IKE főiskolás csoportja egész jelentékeny összegeket tudott tagjai között segélyként kiosztani, a theologusoknak is sikerült elég jól működő segélyegyletet létrehozniok, de a mai ifjúság gondolkozásában sokkal függetlenebb, mint anyagi életében.

Lapunk ifjúsági számának következő, főiskolások által írott cikkei a mai tényleges főiskolások szemével nézve mondják el, hogy ezek az általam érintett megmozdulások mit érnek a mai ifjúság előtt s annak ma milyen kérdésekkel kell szembenéznie. Egy dolgot azonban leszögeznek. Az erdélyi magyarság világháború utáni intelligens ifjúsága azokban az ifjakban, kik ezekhez a mozgalmakhoz közel állottak, napvilágra hozta a mi kritikus korszakunk összes aktuális kérdéseit s a kérdések megoldásának meglátásához alapvető szempontokat szögezett le. Fegyelmezett és szervezetten tömörített, az élet-halál harcát világosan látó új ifjúsági megmozdulásokra van szükség, hogy ifjúságunk s benne jövőnk is el ne pusztuljon

László Dezső.

A „KIÁLTÓ SZÓ“ ezt a számát az ifjúságnak szenteli, egységes képet akarván adni az erdélyi főiskolák ifjúság eddig megtett útjáról és mostani kérdéseiről. Nem divatból tette ezt, hanem abból a belső szükségből, mellyel figyeli a mi összes kérdéseinket.

A kolozsvári Főiskolás I. K. E. műsoros estélyt rendezett május 15-én a Theologia dísztermében a *külmisztió javára*. A Törekvés dalkar, Maksay Albert és Hartmann Margit művészi értékű szereplése keretében Nagy Géza theologiai tanár előadást tartott „A külmisztió üzenete egyházunknak“ címen, majd utazótikkári híradás következett Babos Sándorról, eredeti küldemények alapján. A külmisztió alap javára 300 lei jutott az önkéntes adományokból.

Hogyan gondolkozik a mai református ifjúság?

Négy református főiskolai hallgató cikket hozzuk a fenti főcím alatt. Mind a négy nagyon alkalmas a mai főiskolás ifjúság gondolkozásába való bepillantásra.

I. Biblia theologiai formaruha nélkül.

Az utolsó másfélszázad mihozzánk átnyuló öröksége az, hogy a magyar református intelligencia általában a magyar református nép kezéből kikerült a Biblia. Okokat, ennek a magyarázatára, akár százával is lehet találni. S ezeknek az okoknak a történeti megkeresése nemcsak tudományos bogarászás lenne, hanem gyakorlati szükség is, mivel mindazok az ujonnan megindult belmissziós munkák, amelyek az egyház minden rendű és kora tagját magukba szándékoznak foglalni, hogy mindnyájunknak kezébe adják újból a Bibliát, sajnálatosan nélkülözik ezt. Nem számolnak a mai ember világnézetének, neveltetésének, gondolkozásmódjának sok ráfordításával, az egyház, a hitvallások és a teológia tekintélyétől elszakadt magatartásával s így nagyon gyakran csak a jó szándékú maradtak.

Ahogy szokták mondani ma az egész világon, mi nálunk is, egy nagy „ébredés” van. Az imperiumváltás, a válság, az eddigi világunk és világnézetünk csődjé egy csomó, régi alapot rombolt le és sokan vannak ennek a kereső kornak az emberei között, akik igazán akarják a Bibliát, kívánják Krisztust, de anélkül az egyházi vallásos és teológiai formaruha, sőt belmissziós-pletista, érzelmi különnyelv nélkül, amelyben a Bibliát és Krisztust az egyház és ezek a belmissziós munkák rendszerint bepakolják. Nem tudom, hogy ez a törekvés másutt mennyire szembetűnő, én mindenütt megfigyeltem a nyomait s főiskolás ifjúságunk között, mely folyton alakuló, forrongó és forradalmi természeténél fogva mindig fokmérője az egész erdélyi életnek, egy állandó probléma.

Ez a törekvés egyfelől egy nagy igazságot, másfelől egy nagy veszedelmet rejt magában. Sietve és hangsúlyozottan írom le, hogy teljesen jogos és igaz azoknak a kívánsága, akik megkövetelik az őket a Biblia ismeretében vezetni akaróktól, hogy ne frázisokkal és keneletes mondasokkal tegyék ezt, hanem az élet kis és nagy konkrétumaival számolva. Ne a prédikáció-irodalom évszázados és a tudományos teologia évezredes formaruháján, szótkincsén, eszközein át akarják megszólaltatni nekik Krisztust, mivel az a számukra idegen, hanem az élet valóságaiban, pl. az ügyvédi, orvosi, tanári hivatás, az erdélyi szellemi élet konkrétumaiban mutassák meg a bűn valóságát, vagy Krisztus valóságának az értelmét.

De másfelől egy nagy veszedelmet is rejt magában ez a követelés. A Biblia kijelentés-tartalmának csak az aktuális, mai tartalmát valló praktikus kereszténység s csak az itt és most feltétele alatt álló hit Krisztust új dogmatizmusba merevít; a fölöslegesnek és károsnak itélt theologus formaruha után, egy épen olyan korlátozó erejű laikus formaruhát teremt meg. Az őszinte és alázatos teologia ma vallja azt, hogy kifejezéseivel, fogalmaival mindig csak utalni tud a Biblia igazságára, Krisztusra. S hogyha kifejezéseivel, fogalmi köntösével nem is, ezzel a szempontjával komoly szolgálatot tehet a teologia a nem-theológiának.

Hogyha iskolás módra konkluziót akarunk levonni ezekből a vázlatos sorokból, úgy azt egy kétoldalú figyelmeztetésben kell megállapítanunk. Figyelmeztetés a belmissziós munkával foglalkozó theologusok számára, hogy az Ige szolgálatában a tudomány, helyesebben a tudományos fogalmi nyelv érdekében el ne szakadjanak a valóságos élettől. És figyelmeztetés a nem-theologus képzettségű keresztényen ifjak és idősek számára, hogy a teológiának, mint idősebb testvérek a támogató szavát szeretettel fogadják. Hogy így a kettő együtt haladjon a Biblia megkötés nélküli, igaz ismeretében — Isten egyedül dicsőségére.

JUHÁSZ ISTVÁN.

II. Az erdélyi szellem egységéért.

Minden mozgalom életében időről-időre lanygulás szokott bedlleni. Késégkívül nem a túlradó egészség jele ez. Másfelől azonban, amíg alapjaiban nem támadja meg a mozgalom létét, ez a szünetelés szükséges rossz, mert plhenő és erögyűjtés, mikor, mint egy magaslati pontról végig lehet nézni a multon és számot lehet vetni a jövő kérdéseivel. Aki az erdélyi magyar életet figyelemmel kíséri, láthatja, hogy ifjúsági mozgalmunk ityen kilátópontra érkezett. Főiskolás folyóiratánk az Erdélyi Fialatok, melynek vezetésére való jogosultságot sokan vitatták, de komolyan kétségbe vonni soha sem lehetett, kilépett a főiskolás életből. Mert bármennyire is fogadja az új szám előszavában a lap vezetősége, hogy továbbra sem veszi le szemét az egyetemi életéről, az új alcím és a lap új indulása feltétlenül azt mutatja, hogy itt egy folyamat lezárult, egy nemzedék az ifjúsági élet tanuló éveiből a férfimunka terére lépett.

Az utóbbi időben gyakran hangzottak el panaszok, hogy az utódok sehol sem jelentkeznek. Talán így van, talán nem. Azt tényleg meg lehet állapítani, hogy az utánpótlás az Erdélyi Fialatok-on belül csak igen gyéren ütögeti fel a fejét. Saját magukról tudhatnák azonban az Erdélyi Fialatok, hogy a fiatalágnak már az a szokása: akár kell, akár nem, új kereteket keres az eszméinek, még ha ezek az eszmék formailag, vagy tartalmilag nem is hoznak lényegében újat. Az új főiskolás nemzedék készül. Még nem talált kereteket, de akár a régi kereteket tölti ki, akár újakat teremt, lényegében is újat akar és fog hozni.

Az említett Erdélyi Fialatok-szám beszámolóit, habár tudatosan értékelik az elért eredményeket, mégis, mintha keseregve állapítanák meg, hogy nem értek el annyit, amennyit reméltek. Megvizsgálhatjuk őket. Igenis, nagyon sokat jelentettek és jelentenek az erdélyi fiatalág életében, mert megtörték a jenet és minden jövendő megvalósulásnak a csiréit is így-ugy elvetették. Amennyiben pedig bizonyos dolgokban hiányok mutatkoztak, a most készülő kritikája nem azért éri őket, mintha gáncoskodni szeretne, hanem mert tanulságokat akar belőlük levonni a maga számára. Debreczeni László szomorúan szögezi le, hogy az erdélyi fiatalágból „a kisebb rész volt az értékes és öntudatos”, azaz csak kevesen állottak az Erdélyi Fialatok zászlója alá. Az első fájdalom tehát az, hogy nem sikerült tömegeket megszervezni. A második, már kevésbé bevallott, de azért a tárgyilagos szemlélő számára éppen olyan tényleges fogyatkozás volt a lap munkatársainak sokszínűsége. Tanulásként mindezekből azt szögezhetjük le, hogy egy új mozgalomnak számolnia kell a tömegek részvétlenségével és az értékesek alaptermészetének különbözőségével is. Pedig komoly munka csak egységes alapgondolat mellett lehetséges. Az ifjúsági mozgalom vezetőrétege legyen kevés emberből álló, de feltétlenül egy értelemben dolgozó alakulat. Így, például mutatva, szélesebb hatásra is inkább számíthat.

A főiskolás mozgalom célját újra meghatározni fölösleges. Erdélyben nem is lehet egyéb, mint erdélyivé és emberivé nevelni a fiatalágot. Mindössze módszerei kérdésekről lehet itt szó. Az erdélyiség gyümölcsöt ígérő eszméit az elmúlt tizenöt esztendő nem tudta eléggé átvenni a köztudatba. Szerintünk a baj nem a gondolat állítólagos életképtelenségében, hanem erdélyi műveltségünk sajnálatosan szétfőredezett állapotában van. A legkritikább eset egész erdélyi embert talál, akiben jelenünk és multunk egyaránt ható erőként élne, aki szellemi életünk minden megnyilvánulását egyaránt szemmel tartaná és aki mindezekből az erdélyi életviszonyokhoz alkalmazott világnézetet tudna építeni. Főképpen hiányzik ez világnézeti irányzatok és szellemiség-ellenes divatok által félrevezetett fiatalágunkból. Ha szétzüllött, műveletlen ifjúságunkat meg akarjuk menteni, szükséges, hogy egy egészséges humanizmus irányába (természetesen kizárólag, mint módszert és

nem, mint tartalmat értve) tereljük. Mindaddig, amíg az erdélyi multat értelmiségünk számára nem tudjuk élővé varázsolni, amíg az erdélyi tudományosság részt nem kér magának az életből és az eddig kínai falakkal elválasztott tudományágak közt közeledés nem jön létre, szellemi életünk cserepeire törve fog heverni továbbra is. Az új főiskolás mozgalom céljával így a szellem egysegítését kell, hogy kitűzze. Műveltséget szerezni egyetemes és erdélyi szempontból, ezt a műveltséget életünk szerves részévé tenni: ez lehet elvi alapja a régi utakon új esztendő felé induló munkásságunknak. Ami pedig a legfontosabb, az idő szervezett munkaközösséget követel. Olyan társaságot, mely, hogy teljes felelősséggel vállalhassa társaink vezetését, a szakutads alaposágával és a hagyományos erdélyi pohillsztor-műveltséggel kell, hogy rendelkezék. Csak így lehet a tizenöt esztendő órást veszteségeit kipótolni.

Végül, ami nélkül mozgalom el nem képzelhető, az erkölcsi tartalomra kell föl hívni a figyelmet. Zavaros és fegyvelmetlen szellemi életünkben kívánatos az új-arcu fiatalság, amelyik a szellem nemességét és ennek szigorú magatartását hozza magával. Újjá kell értékelnünk végre a „reális magyar“ kifejezést. Meg kell értenünk, hogy az igazi haszon, nem a pillanatnyi haszon; a közösségnek szolgálni, igazi értékeket hozni, csak a szellem szabad, öncélú, „haszontalan“ játéka képes.

MAKKAI LÁSZLÓ.

III. A főiskolás ifjúság és a tudomány.

A főiskolás ifjúság hivatásánál fogva kapcsolatban van a tudománnyal. Azt a néhány esztendő, amelyet főiskolán tölt el, arra kell felhasználnia, hogy a választott tudományágban az alapfogalmakat elsajátítsa és eszleleges későbbi tudományos működésének alapot vessen. A főiskolás ifjúság tudományos felkészültségének két főforrása van: az egyetem és az egyeni önképző munka. Mi ezen a helyen az utóbbira helyezük a fősűt.

Milyen viszonyban van a mi főiskolás ifjúságunk a tudománnyal, mint eszmével? Mi a felfogása a tudományról?

A tudományeszmé történelében a mult században nagy szakadás történt a természettudományos és anyagelevű gondolkodás nyomában. Az öncélú tudomány mellett megjelent a gyakorlati tudomány gondolata. Az előbbi felfogás a mai tudósnemzedékeink előtt még szinte teljes éintetlenségben fennállt. A mi főiskolás ifjúságunkhoz a gyakorlati tudományosság elve is elérkezett. Ez a tény határozza meg felfogását a tudományosságról. Harc folyik a régi év az új elv között, melyben mindkét fél megtalálja a maga képviselőit. A küzdelem kimenetele nyílt még, de mintha már bontakozna, nem egyik vagy másik irány, hanem egy egység javára. Az átmeneti kor felemás jellege letagadhatatlan az ifjúság gondolkodásában (aminthogy a mai kor sok szempontból szinkretisztikus jellegű is). A tudomány hasznosságát hangsúlyozó irány nem csupán anyagi előnyöket hajszol, nem csupán a modern civilizáció áldásai után áhitozik, hanem célkitűzésében ideális színezetet nyer, amit egy korhangulat, a közösségi gondolat, fest red. A természettudományok és technikai szakok hüllgatói közt is félreismerhetetlen a törekvés: munkájuk javát a közösség oltárára rakni áldozatul. A „közösség“ alatt még nemrégiben osztályszempontokat is fel lehetett fedezni. Ma, kisebbségi magyar ifjúságunk szinte egyöntetűen a nemzeti gondolat büvkörében él és a közösség, mely számára erőit felkinálni kívánja, maga a magyarság, osztályi vagy vallási különbségei felül. Így nemesül meg a hasznosság gondolat egy eszményi céllal kötött frigy által. A jelmondat: „Az Igazsággal használni a magyarságnak.“ Szellemi tudományokkal foglalkozó főiskolás ifjaink közt még inkább hangsúlyozott a fentemlített kettősség. Az irodalom, de még inkább a történelem búvárlói előtt teljes épségben áll a tiszta igazság kereső tudományosság Grátvára. Ugyanakkor lényeges és mellőzhetetlen alkotóeleme ifjúságunk gondolkodásának a nemzeti ügyért való küzdelem haszonelvű szándéka is. A vázolt állapot, (melynek okai

főként történetiek) bizonyos kedvező helyzetközli állapotot teremtet, amely nagyon alkalmas az ifjúság tárgyilagossá itélkezésének elősegítésére. Az ifjúság elszánta magát arra, hogy önmagát, fáját, osztályát, vallását nem fogja szépligetni, nem fogja egyedülélni és kizárólagosnak tekinteni, hanem bele fogja illeszteni a Rend neki adatott rekeszbe, legyen bár számára az elhelyezés kedvező, vagy kedvezőtlen. (Ifjúságunk talán még tulontúl kegyetlen azzal szemben, ami a miénk.) Az utóbbi évek ifjúsági életének alakulása és a mai helyzet épülelesen tanusítja, hogy a mai nemzedék kezd megérteni feladatát a tudományosság terén. Irodalmi, történelmi, néprajzi, orvostudományi stb. szemináriumai kevés egyedet fognak össze (szemben a régi népes öszszajvetekkel), de tagjai jobbára azok közül kerülnek ki, akiket a tiszta igazságért küzdő tudományosság eszméje épűgy rabul ejtett, mint a fájának használni akaró megfoghatatlan és drága erő. Mai munkaközösségeink tagjaitól már várhatunk tudományos eredményeket is, mert munkakészséggel és tehetséggel egyaránt meg vannak áldva.

Kiforrott tudásu, biztos itéletű, az igazságot teljes egészében megragadni képes ifjank persze még nincsenek, éveiket számítva pedig nem is lehetnek. Igéreteink azonban bőven vannak. Most érkezünk el arra a pont-ra, ahol a már-már kiveszőnek indult régi tudóshad nyomába hosszú megszakítás után — legjobb reményeink szerint — egy új sor lép a nagy munka folytatására.

Ifjú tudósjelöltjeink még nem mentesek az elhivatottságukat érzők ösztönszerű büszkeségétől, a romantikus rövidlátástól, de ezek a jelenségek hova-tovább eltűnőben vannak. Helyettük szerényebb hang, csendes munka, higgadtabb eljárás és szívós kitartás jelentkeznek. Ha a ma folyamatban levő alakulás nem fog nagyobb zökkenőre találni, néhány esztendő múlva Erdély magyar tudományossága utánpótlásának kérdése nagyot fog hatadni a megoldás felé. (It kapcsolódna bele fejtegetésünkbe az ifjúság tudományos törekvéseinek anyagi megsegítése, ami ma időszerű és nem is megoldhatatlan kérdés.)

A mi egész magyar társadalmunk legfőbb kérdése az önmegtartás, ami természeténél fogva védekező jellegű. A védekezés szükségessége vezette rá az ifjúság tudománnyal foglalkozó részét az összefogó látás, az egyetemes megérés, a szintézis követelésére.

A fiatalság türelmellen természete könnyen érhetőleg kevésbé alkalmas egy biztos alapozású szintézis kialakítására. A szintézisre való törekvés azonban mindig komoly és biztató jellegű. mert arra mutat, hogy a helyzet biztos áttekintése őszinte és becsületes kíváncsalom. De minden kísérlet csődöt mond, ha elhamarkodják. Ma még romantikus, vagy misztikus jellegű szintézis csirázik az ifjú ogyakban.

Minden igaz magyarnak kötelessége az új erdélyi magyar tudományosság megszületését elősegíteni,

TÓTH ZOLTÁN.

IV. Jelszavak és egyeni felelősség.

A jelszavak a megmozdulás idejét jellemzik és minden egészséges, vagy egészségtelen, jobb vagy baloldali mozgalomnak velejárót, mint jelzők, mint táborba szólító kürtök, dobpergések. Hogy helyes-e jelszavakkal elindulni, vagy hogy lehetséges-e jelszavak nélkül megmozdulást elgondolni, arra nézve a történelem számtalan példával tanuskodik, de elég, ha csak a mi főiskolás életünk múltjára vetünk néhány pillantást. Nincs kezdés, nincs mozgalom, nincs történet jelszavak nélkül. Hanem a jelszavak csak akarást jelentenek, könnyen toborzó szólamokká válhatnak s lendületes, igérő ütemükkel seregeket is gyűjthetnek, amelyek felelősségük tudatában, vagy felelőtlenységük érzetében igen üdvös hasznokat, vagy nagyon komoly károkat teremthetnek. Annál kétségtelenül bizonyos, hogy a jelszavak üres puffogásokká válnak, ha a megoldandó kérdések komoly tartalmától nem kölcsönöznek értéket.

Mindcím újonnan támadó hang, jelszó csak az egyeni felelősség hordozóitól támadhat. Az egyes korokat uraló szellemi drámatok sokszor maguk termelnek ki jelsza-

vakat s szabnak irányt a mozgalmak további fejlődésének. Ez a tünnet a legveszedelmesebb mozgalmak egyike, mert ilyenkor a tömegjelszót mindenki a magáénak és ugyanakkor mindenki a másénak is gondolja, úgyhogy az egyéni felelősséget senki sem vállalja.

Ma, amikor a nagy államéletek is az egyéni felelősségre fektetik a hangsúlyt, nekünk erdélyi kisebbségi főiskolásoknak hatványozott mértékben kell egyéni felelősséggel kezdeni minden legkisebb megmozdulásunkhoz. Mert különben a puffogások megszűnésével, mint hiábavaló akarások hiúsulnak meg legsürgősebb teendőink is.

A tizenöt éves romániai főiskolás életében a jelzavak ideje eltelt. Sajnos azonban a komoly munka ideje nem érkezett el. Nem mondom, hogy egyének, vagy éppen kisebb csoportok nem veltek oroszlanrészt. a munkából is, de hogy a nagy többség nem kért részt belőle és nem végezte el kötelességét, tagadhatatlanul szomorú valóság. És ami még sajnálatosabb, hogy a jelenlegi főiskolai hallgatóság megint közömbös nemtörődömséggel néz szembe az erdélyi élet ezer oldalú kérdéscsoportjával.

Az egyetemi élet hőskorának szereplői elvégezték a maguk feladatát és ma már künn az életben állanak, elhelyezkedve vagy megélhetést keresve. Az utánpótlás azonban hiányzik. A húsz és harminc évesek szakadéka elmélyülve tátong, bár a kérdések folytatatlagosak.

A megoldásra váró kérdések ma épúgy merednek eléink, mint ahogyan várták megoldásukat az előttünk járó harminc éves nemzedéktől. Felkészülve kell hát ki-

lépnünk az egyetem padjai közül. De hova? Milyen pályán vár reánk örváltást poszt? Amikor az elhelyezkedési lehetőség fordított arányban áll a végzett emberek számával. Amikor a jövő olyan kétségbeesítő, hogy szinte vakmerőség csak gondolni is az állásbajutásra. Új megélhetési lehetőségektől, gazdasági és kulturális szervezetek keretén belül, nagyon távol állunk. Még csak próbálkozások is alig történtek erre nézve. Az apák a fiaikra hagyták ennek a kérdésnek a megoldását. És most csak az a kérdés, hogy a flak megtudják-e oldani, vagy a szolgásgót kell vállalniok az erdélyi népek sorsközösségében?

A mai helyzet elég kedvezőtlen. Lehetséges, hogy éppen ezért az elhelyezkedési lehetetlenségért került a közömbösséggel szemben érzett felelősségérzet az egyéni érdekek alárendeltjének, mert ma ez a tünnet mutatkozik leginkább. Pedig egyéni törtétesekkel nem lehet elegendet tenni kötelességeinknek. Az álláskeresés és elnyerés körül egyre jobban mutatkozó ökölharc, az aranyborjak kultusza, az arany pókháló érdekszálnak szövögetése, felekezeti keretek közé való húzódás, nem mentheti meg az erdélyi magyarság egyetemét a jövő számára. A mult bűnbakjait és bűneit kárhoztatva sem segíthetünk magunkon és saját köldökeinket sem bámulhatjuk örökösen. Valamhez fogni kell. Meg kell valósítanunk Apánk örökségét.

A ma harmadik nemzedékének még nem hangzott el a jelszava De a közeljövő már hozza, ha vajudik is még kiejteni. Az új korparancs a közömbösséggel szemben érzett egyéni felelősséget fogja követelni minden erdélyi fiataltól.

szabó lajos.

Az 1933—34-es diákév.

Nehéz feladat munkánk egyévi előhaladásáról és gyarapodásáról beszámolni. Egy nagy, egység nélküli diákközösség munkájának előhaladásáról, gondolkodásának, törekvéseinek változásáról hű képet adni lehetetlen feladat.

I.

1. Az ideológiai kérdések elsősorban azok, amelyek teljesen elvesztették vonzerejüket ebben az iskolai évben míg nem is olyan régen minden diáktörökvés és fórum ezektől zengett — ez év az ideológiai vitatkozások és elmélkedések teljes hiányában zajlott le. Ma már senkit sem érdekelnek a nagy, általános igazságok egy s más oldalú fejtegetései.

2. A nagy-általános kérdések vizsgálatának megszűntével párhuzamosan szűnt meg, hosszú éveken át bevált és alkalmazott munkarendszer is az ifjusági mozgalmak életében, — a tömegmegmozdulások, a nagyvonalú mozgalmak korszaka egyelőre bezárult.

3. Az ifjusági mozgalmak kifejlődésük első időszakában a felekezeti mozgalmak keretei között dolgoztak, hosszú évek után külső és belső körülmények egész sorozata juttatta a főiskolai munka nagyobbik felét ismételtelen ezen egyesületek munkaterére. A főiskolásság felekezeti tagozódása ma sokkal realisabb tény, mint bármikor.

4. Nem kis jelentőségű az a tény, hogy az „Erdélyi Fiatalok” gárdája, amely éveken át a főiskolai élet mozgatója és sokban irányítója volt, ez évben kikerült a főiskolákból s a lap maga is leszámolt ezzel a ténnyel és az egyetlen egészséges és becsületes állásfoglalást tette magáévá, a mindenkorai főiskolások gondolkodását, irányait és mozgalmait, csak maguknak a főiskolásoknak lehet és szabad kiharcolni, vezetni és irányítani. A főiskolai élet munkájának visszaesését jelentené, ha bárki, bármilyen jogon atyáskodni akarna tette.

II.

Szeretnénk a következőkben azokra a ma már egyetemessé vált eredményekre rámutatni, amelyek kétségkívül az év csendesebb munkájának eredményei.

1. A nagy kérdések után nem a semmi, hanem a részletekbe való elmerülés, a komoly kutatás, felmérés

és megismerés vágyának kora következett be. Eddigi évek munkája kényszerített egy analitikus korszak bekezdésére, amelynek eredményeképpen más következtést fog levonni az erre elhivatott nemzedék, mint az e hiányában állásfoglalásra kényszerített.

2. A főiskolai mozgalmak célkitűzéseiket, munkaprogramjukat és belső fegyelmüket inkább kihangsúlyozva, egyrészt rostára helyezték ifjuságunkat, másrészt pedig tényleges előhaladásukat és munkálkodásukat segítették elő, megszabadulva így a bizonytalan hiánykereséstől. Azon csoportosulások, amelyek nem értették meg a fegyelmezett munka korszakának eljövételét, tagjaik elvesztésével és munkájuk lehanyaglásával fizettek reá.

3. A kikerültek mind nagyobb száma, ezeknek további sorsa, a külső viszonyoknak romlása vetette fel az elhelyezkedés, a létalap és jövőendő megteremtésének kérdését. A materiális kérdések lassan egyre döntőbben határozzák meg az utkeresések, a foglalkozási ágak milyenségét és uralni kezdik a velük járó minden elferdüléssel egyetemben a főiskolásság életközéppontját. Ez magával hozza, hogy minden eddigi feleslegesnek tartott köz-kérdés apránként kinek-kinek husbavágó kérdésévé válik.

4. Talán ezzel magyarázható meg két ellentétes vonása az 1934-es ifjuságnak az eddigivel szemben. Az egyik az adott keretek megtartásának és megerősítésének munkálása, a másik pedig az előttünk járt nemzedékek munkájával való találkozópontra megkeresése és kiszélesítése. A felekezeti egyesületek megerősödése, a bennlakások életének meglevenedése, az öregebbek kritizálásának megszűnése, tanácsaiknak, irányításainak mind gyakrabban kikéresése mutatják az ifjuság arculatának új vonásait. Az ifjusági autonomia definícióját helyett az együttműködés, a közös érdekek fenntartásán belül egyéni életlehetőségeink legteljesebb kiélésének keresése kezd uralkodóvá válni.

5. A falukérdés is egészen új formájában kezd kibontakozni, mert „Szégyen”-nel zárult az az irányzat, amely egyéni jóindulatra és próbálgatásokra akarta építeni kisebbségi életünk eme legdöntőbb kérdését.

6. A látszategység szétbomlása is csak új, eredményesebb utakat nyitott meg a most készülő „Pálya-

választási tanácsadó", az összes főiskolás alakulatok közös munkájaként, tény amellett, hogy szólamegység után több összefogást jelentő korszak elején állunk.

7. A becstelenség ösztönös követeli, hogy a főiskolásság és mozgalmak egy pár oly vonását is felmutassam, amelyek minden aggasztó voltuk mellett alkotó részei egységének; az anyagi kérdésekkel jár együtt, hogy a *bizalmatlanság*, a bezárkózottság, az egyéni érdekek hajhászása, a megvádolás kezdik felütni fejüket a magyar diákéletben.

8. Az *elsőévesek*, akik eddig természetes utánpótlói voltak mozgalmaink életének, legnagyobb többségükben *távolmaradtak a közös munka és útkeresés lehetőségeitől*, ami veszélyt azon a ponton, hogy a kisebbségi élet nagyon csábít majd később is az egyéni megoldások és irányváltoztatások útjára.

9. A *baráti érzés és csoportosulások meggyérülése* végül az a pont, ahol ez év sok romboló munkát végzett el.

III.

Ezen általános szempontok után szeretnék egy pár ténnyt felmutatni az ideai IKE életéből azok számára, kik aggródó szeretettel néznek az új református intelligencia felé.

Határozott tényként bizonyította ez év is be, hogy az IKE csak ifjúsági keresztyén munkaközösség maradhat, minden oly törekvés, amely valódi céljai és

munkaprogramja megváltoztatására törekszik, előbb-utóbb meghal önmagában.

Bebizonyította ez az év, hogy igaz akarással és munkával lehetetlennek látszó feladatokat tudunk elvégezni, egyéni meglátásom szerint legfontosabb tények: az *új otthon* megszerzése, fenntartása és berendezése, ami hihetetlennek tetsző anyagi áldozatok meghozását követelte. *Nagyobb számú tag* tényleges munkája az IKE életében, ami a munkaágak megnövelését eredményezte. Az *Új Utak* c. röpiratunk fenntartása, amely a főiskolás élet 1934-es képének egyetlen hű képe s csak felügyeltette a főiskolásokat a kérdésekkel való törődésre. A *falu-munkánk* komoly rendszeresítése, ami tény, amellett, hogy amiképpen az IKE már akkor foglalkozott e kérdés komoly megoldásával, mikor még nem volt divat, ma is egyetlen, amelyik egész éven át egy falu tényleges gondját viselte. A *diákszociális és regáti* munkacsoport megmutatta, hogy emberkérdésen fordul meg kérdések és életek megoldása vagy elvezetése. — Nyilvános előadásorozatunk megrendezésével „Erdély kulturális életéről” megcáfoltuk a nagy nyilvánosság előtt a nemrég reánkzudított tunyasági itéleteket.

Az 1933—34-es diákév számadása, mint minden erőgyűjtés, az erőkifejtések idején fogja megmutatni, mennyiben szolgált a reábizott értékek szolgálatát; mennyiben dolgozott, gondolkodott és harcolt a felelősség és a számonkérés szempontja alatt. *Tonk Emil*.

A református főiskolásság segélyezése.

Azt mondhatjuk, hogy az erdélyi magyarság adott lehetőségei szerint megoldotta főiskolás tanulóiifjúsága anyagi támogatásának kérdését. Tudomásunk szerint a következő intézmények végzik ezt a nagy feladatot:

1. Ellenzék Menzája. 2. Országos Magyar Párt. 3. Ref. Egyházkerület. 4. Ref. Kollégium főisk. bennlakása. 5. Ref. Menza. 6. Ref. szeretetház. 7. Református Theologia és más kisebb egyesületek és magánosok.

Adatszerüleg: 1. Az Ellenzék Menzáján 69 főiskolás élkezik, akik néhány kivétellel valamennyien protestánsok, tehát: evangélikusok, reformátusok és unitáriusok. Itt egészkedvezményes 9, félkedvezményes 38 van. (Egy havi koszt ára 600 lei.) A csak ebédlők közül haton fizetnek teljes díjat és ötön ingyenesek. Az „Ellenzék” azzal, hogy apáink támogatásával asztalt terít majdnem 70 magyar diáknak, a legkomolyabb közösségi munkák egyikét végzi, amelyet egy erdélyi magyar újság csak végezhet. Nemcsak azért, mert megvéd az éhenhalástól, hanem azért is mert nemes példájával utat mutat a jövőre nézve. Meggyőződésünk, hogy a sorainkból kikerülők, következő erdélyi magyar közép-osztály még inkább fog gondoskodni diákjairól. Ennek a diák-asztaltársaságnak a támogatására eddig 76.124 lei gyűlt össze az újság olvasóinak adakozásából, míg az ifjúság a saját zsebéből mintegy 70.000 lejt fizetett be.

2. Az O. M. P. Diáksegélyző Bizottsága útján szintén jelentős évi segélyezést végez. De csak összegében nézve. Októberben és februárban osztott ki pénzesegélyt. Az ősszel 16 ifjúnak 400-tól 1000 lejj terjedő gyorssegélyt adott, összesen 9600 lejt (személyenként átlag 600 lejt); februárban 59 ref. főiskolásnak 28.200 lejt (személyenként átlag 480 lejt). Átlagosan 800—1000 lejt segély fejenként.

3. A ref. Egyházkerület nem közvetlenül osztja ki segélyeit, — amelyek komoly ösztöndíj számba mennek és eszerint sokkal értékesebbek a M. Párténál —, hanem kollégiumaink útján. Egyházkerületünk a tetemesre tehető tandíjbeli segélyen kívül jelentősen hozzájárul az új kálvinista nemzedék tanulmányaihoz természetbeni támogatással is, mint amilyen a kvári Kollégiumunk főiskolás bentlakása és konviktsusa — nyújtotta teljes v. részleges segély. A főiskolások egymás közötti marakodására néha okot nyújt azzal, hogy a segélyeit leginkább pap-, tanár- és tanító-fiaknak adja.

4. A helyi *ref. Kollégium* főiskolás internátusában Jakó 92 egyetemi hallgató átlag 20 százaléknyi lakásdíj

kedvezményben részesül, míg a konviktsusban alig kapnak segélyt, az intézet szegénysége miatt. (Viszont a 18 pedagógus ingyen, illetve díjtalanul kap lakást vagy kosztot, amiért nevelői munkát végez. Ez a diáksegélyezés legbecsületesebb módja.)

5. A *ref. Menza* az egyházi szeretet gyümölcse és egyik jelentős látható jele. A nő-, leány- és férfi-zövetések és az IKE tartják fenn. 25 főiskolásunknak adván mindennapi ízletes ebédet minden most történő visszafizetés nélkül. Nem hisszük, hogy ez a 25 ifjú ember életén idején vissza ne fizesse ezt a szeretetet, beleépítvén életét az Anyaszentegyház nagy épületébe. Ezt a nagy ref. asztaltársaságot néhány hitéleti vezető és a ref. iparosság és kereskedőség egy kis része tartja fenn. Nagy kár, hogy a kvári ref. értelmiség (ügyvédek, orvosok) legnagyobb része érthetetlen ok nélkül távol tartja magát ettől a munkától.

6. A szeretetházban 11 főiskolás lány van, akik közül 3 élvez teljes segélyt.

7. A kolozsvári ref. theologiai Fakultás 173 növendékének a következő támogatást nyújtotta: Tanulmányi segély 124.775 lej; perselypénzből begyűlt adomány 11.678 lej; légátumokból 636.563 lej (személyenként átlag 4822-50 lej).

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a magánosok segítségét sem. Városi középosztályunk és főúri osztályunk megértő és az idők jeleit helyesen meglátó családai sok társunknak adnak ebédet, a mivel lelki hiányérzetet is kielégítenek, mert családtagnak tekintvén a Kolozsvárt mégis csak hontalan diákok, szeretik és nevelik is őt. Ezzel eltüntetik a szegény ember lelkében a kegyelemkenyér láttán oly gyakran előtörő szorongató érzést is.

Végigtekintve a ref. diáksegélyezés valóságos és tiszteletreméltó tényein, — amelyek egyebek mellett a magyar kisebbség életrevalóságát is hatalmasan bizonyítják —, meg kell állapítanunk, hogy az idős nemzedék magyarsága gondoskodik tanulóiifjúságáról. *Tisztelet, hála és köszönet legyen érte Istennek és a magyar népnek!*

A főiskolás segélyezést minden segélyező alakulatnak össze kellene kötni az ifjúság felelősségteljes munkájával. Ne adjunk segélyt könyöradományként ingyen. Az egyházi alakulatok kérhetnék az ifjúságot alapos.

egyházi munka végzésére, ami lehetne tudományos és gyakorlati. A Magyar Párt viszont speciális magyar tudományos munkát, egy dolgozat bemutatását vagy tudományos adatgyűjtést, oklevél másolatát kívánhatna meg segélyezettjeitől. Ezeket a gondolatokat ajánljuk a segélyező alakulatok szíves figyelmébe. Nagy Ödön.

Férfiszövetségi munka

A legelső teendő.

A Férfiszövetség megalakítását kimondó, alapszabályait elfogadó 1931. évi novemberi közgyűlés határozatának végrehajtása tárgyában kiadott igazgatótanácsi körlevél meglátta a munka legelső és legfontosabb lépését, amikor egy aránylag rövid, mindössze háromnegyed esztendő előkészítő, propagáló és szervező munka után azonnal meg akarta alakítani az egyházkerületi tagozatot. Ha ez a terv még akkor, 1932 őszén megvalósított volna, a szövetségi munka ma nem stagnálna, hanem eleven lüktetéssel belekapcsolódott volna egyházunk életébe. Meg vagyok győződve, hogy minden egyházmegyében régen ki lenne építve az egyházmegyei szervezet és alig lenne egyházközség helyi tagozat nélkül.

Mert a kerületi szervezet kiépítésével egyidejűleg a Szövetség munkaprogramja is megállapítást nyert volna és e nagyvonalú program, valamint a kiépített szervezet öntudatosságát, elevenséget és eredményességet kölcsönzött volna a szövetségi munkának a helyi tagozatokon belül is. Hamarosan rájött volna — és ez lett volna az igazi, hatásos propaganda — minden gyülekezet, hogy milyen pótolhatatlan, megtartó és előbbvivő eszköz a Férfiszövetség.

Sajnos, nem így történt. Több mint másfél esztendeje lejárt az említett körlevélben megszabott határidő és az egyházkerületi tagozat még mindig nincs megalakítva. Bizonyára súlyos akadályok gördülhettek útjába. Ezért nem akarunk senkinek sem szemrehányást tenni. Ami elmúlt, elmúlt! Nincs értelme azon rágódnia, hogy mit kellett és mit lehetett volna tenni. Csak az lenne nagyon fájdalmas és veszedelmes, ha ez a késlekedés azt jelentené, hogy időközben az Igazgatótanács, illetőleg azok, akikre bízott ez a munka, arra a meggyőződésre jutottak volna, hogy a változott körülmények miatt jobb egyelőre szüneteltetni a szervezés munkáját. Talán még lehetne erre gondolni, ha a körülmények, egyházunk és hiveink helyzete időközben lényegesen jobbra fordult volna. De ha a helyzet nem javult, sőt napról-napra súlyosabbá és veszélyesebbé lett, ez a változás annál sürgetőbbé, elodázhatatlanabbá teszi a szövetségi munka harcbevételét. Mert éppen szorongatott helyzetünk indította egyházunk vezetőt arra, hogy a férfiakat megszervezetlen munkába indítsa.

Amit elmulasztottunk 1932 őszén, próbáljuk — ha lehet — helyrehozni 1934 nyarán. Sürögősen utasítsa az Igazgatótanács az egyházmegyéket, hogy azonnal alakítsák meg az egyházmegyei szervezetet, dolgozzanak ki az egyházmegye szükségleteit tekintetbe vevő munkaprogramot és záros, a lehető legrövidebbre szabott határidőre terjesszék fel a kerülethez. És mihelyt a jelentések, a programtervezetek befutottak, azoknak figyelembevételével készíttesse el a férfiszövetség kötelező, kerületi munkaprogramját. És hívja be az egyházmegyei szervezetek elnökeit és titkárait egy értekezletre, hogy a kerületi munkaprogramot egészében és részleteiben megvitathassák és megállapíthassák egyelőre egy esztendőre a kötelező munkaprogramot.

Minden tétlenségben elvesztegetett hét vagy hónap nehezebbé teszi a munka megindítását. Mert a szükség és a veszedelem nő, az emberek türelme fogy. Nincs időnk és kedvünk szövetségesdi játéokra. Tettekkel kell meggyőzni a kedvüket veszített, közönyös, fásult, a hiábavaló küzdelemben elcsüggedt embereket arról, hogy egyházunkban van készség és erő arra, hogy segítségükre siessen. Tettekkel kell meggyőzni arról, hogy még mindig az egyház az a hely, az a vár, amelynek falain belül, ha nem is gondtalanul, de reménységgel lehet élni. Tettekkel kell meggyőzni arról, hogy az egyház látja és számon tartja szükségeiket és tőle telhetőleg próbál azokon segíteni.

A legelső és legsürgősebb feladat az egyházkerületi tagozat megalakítása és egy egyetemesen kötelező munkaprogram megállapítása.

G. L.

A budapesti belső lipót-terézvárosi református egyházközség dr. Balogh Jenőt főgondnokkává választotta. És a magyarországi egyetemes konvent, az országos zsinat világi elnöke stb., annyi sok másirányú felelősségteljes elfoglaltsága dacára, ezt a tisztséget is elfogadta. Pedig tudni kell, hogy Balogh Jenő volt egyetemi tanár, aki alig 24 éves korában már magántanára lett a budapesti egyetemnek és később rendes tanára, majd gróf Tisza István kabinetjének volt az igazságügyminisztere, 1920 óta a Magyar Tudományos Akadémiának főtitkára is, amely állást oly sokáig Arany János töltötte be és ezenfelül elhívott vezére a magyarországi reformátusoknak.

Ezen hiradsunk keretébe tartozik annak a közlése is, hogy — bár reggeltől késő estig fáradhatatlan „napszámosa“ az Akadémiának Balogh Jenő, és az egyháza ügyei mellett nincsen az Akadémiának olyan kicsiny ügye, mely ne érdekelné — főtitkári állása után járó fizetéséről, valamint az Akadémia épületében a mindenkori főtitkár részére fentartott természetbeni lakás igénybevételéről lemondott és csak évi egy arany tiszteletdíjat fogad el, főtitkári tisztségével járó nagyértékű munkásságáért.

Irodalom és Művészet

Kós Károly: Az országépítő.

Kós Károly ebben a regényben a Szent István alakját és azt a művet rajzolja meg, amit ő alkotott. A sok apró tartományból hogyan lesz egységes ország, a szétszórt törzsekből nemzet, a vezérekből országot bíró és uralkodó király. Ez a hármastörténet folyik le a szemlünk előtt a könyvben. Nagy változás ez, nem is könnyű, sőt fájdalmas változás, bár érezni lehet, hogy egy kényszerűség következménye. A sokszínű tartományokból országnak kell kialakulnia, ha vesztenek is vele színből, sajátosságban a részek. A törzsek szokásai, hagyományai, bele kell, hogy olvadjanak egy nemzeti let egységébe s ez nem mehet végbe úgy, hogy mindegyik áldozatot ne hozzon. A vezérek hatalmanak meg kell történe, hogy egybe foghassa és keze alá hódíthatassa a szabad kiskirályokat a mindenkü feleit uraló király hatalma. De az ország, amely így születik, egységes lesz majd, a hatalom alá szorított nemzet jobban védekezhetik kelet és nyugat felé, mert csak úgy állhat meg, ha sem keletnek, sem nyugatnak nem szolgálja, de önmagával sem szabados úr és a király, aki minden vezér ura, egy gondolat vezetése alá állítja az új országot és nemzetet. Ezt a változást, ezt az újjászületést Kós Károly objektíven, mondhatni szenvtelenül írja meg, nem síránkozik, nem lelkesedik, érezzük, hogy ezekben az eseményekben valami, nem emberek által elvégzett és nem ember által véghezvitt dolog történik.

Ennek az egész változásnak alapja a keresztyén-ség bevezetésének a ténye. Országgá a törzsek által lakott és birt tartományok úgy lesznek, hogy felettük a keresztyén egyház áll, nemzeté a törzsek úgy, hogy a keresztyénség szella olajfájába olatnak bele a vad vesszők, István királlyá úgy, hogy felette Isten akarata uralkodik, aki kiszabja lépéseit és irányítja tetteit. Ez is kényszerűség, fájdalmas, de kikerülhetetlen kényszer, rendelés, amelynek áldozatokkal kell járnia. Az, hogy az ország keresztyénné legyen, Istvánnak nem politikai sakkhúzás, nem tunya, férjatlann, áruló magatartás a germán szellem karjaiba, nem romantikus, szentimentális ambíció a szentség glóriája elérésére, nem is hatalma biztosítása idegen fegyverekkel a saját népe felett, hogy azokkal törje meg a dacos nyakakat: hanem végzet, emberfeletti rendelés, amelyet ő felismer, mint feladatot. Mint Isten kikerülhetetlen akaratát. Nem azért nehéz a magyarnak a kereszt alá hajlania a fejét, mert az a kereszt idegen és mert ő magyar, hanem azért, mert az kereszt és mert ő ember s az ember és a kereszt nem egyeznek egymással. A kereszt nehéz Koppánynak is, aki a saját maga, de Istvánnak is, aki a gyermekéi életét kell hogy odaadja a mindenekel szabados Urnak, aki akkor is félelmes, mikor jutalmaz, hát meg ha büntet!

Ebben a küzdelemben Istvánnak búcsuznia kell mindentől és mindenkítől Gézát, aki záróköve a magyar-ság régi életének, nem lehet keresztyén módra eltemetni, pogány szertartás szerint teszik a sírjába. Búcsuznia kell Koppánytól, akiben a pogány magyarság hal meg, Saroltól, aki nem mehet át az új világba, vezéreltől és barátaitól. Ebben az elválásban nincs asszonyos, gyáva síránkozás, nincs semmi abból a féltetes magatartásból, mikor valaki felkap egy új gondolatot és vele megveti és eldobja a régit. Fájdalmas elválások ezek, amelyeket megsírat, de belenyugszik a rendelésbe, az áldozathozatal fájó meggyarapodásával. Még saját magától is meg kell válnia, meg kell tagadnia az egyetlen vágyat, a szerelmet, amit a vajda felesége iránt érez, míg egészen egyedül marad, a felsőbb rendeltetést betöltő emberek egyedülvalóságában. Mellette Raala, az apátur, az ószövetségi próféták, vagy mondjuk, a reformátorok szigorú és mégis gyöngéd vezetésével áll. Az István alakját ez az egyedül-ség teszi hasonlónak sok magyar hős alakjához, akik-

ben mintha a predestináció gondolatára emlékeztetne, ahogyan Istentől kiszabottnak látják életüket s kikerülhetetlenül teljesítik a felülről nekik adott feladatot.

Az egyedül levő Istvánban az Istennel egyedül levő ember áll előttünk. Amint Isten egyedül kívánja az embert, elszakítja mindentől, hogy csak előtte álljon, hogy csak vele legyen viszonyban, csak tőle függjön. És az ember ebben az Istennel való egyedülvalóságban szabadul fel, ebben van nemcsak az itélete, de a kegyelem, a szabadulás. Az az Isten, aki előtt egyedül van az ő Istene. Így lesz az országépítő István a Kós regényében igazán szent: Isten előtt álló apostola a reá bízott nemzetnek.

I. L.

„Én is átmentem azon a koron, mikor minden fiatal ember azt gondolja, hogy nacionalistának s atheistának kell lenni, — de mikor magasabb mathézissel kezdtem foglalkozni s a végtelennel számolni, akkor jöttem rá az Isten létezésére s azóta pozitív keresztyén vagyok.“
Gróf Tisza István.

Az angol könyvszakmában használják ezt a kifejezést, hogy: „Bestseller-rekord“. Ez a szó azt jelenti: „legkelendőbb“. Budapestén a könyvkereskedők statisztikát vezetnek arról, hogy minden hónapban milyen könyvekből adták el a legtöbb példányszámot és az eredményt közlik a sajtóval is. Az április havi magyar bestsellerek jegyzéke szerint a budapesti nagy könyvkereskedők legtöbbet **Makkai Sándor: Táltos király** című könyvéből adták el; azután következnek: **Tersánszky J. Jenő: Kakuk Marci** a zendülők között; **Gergely Márta: Salakmosó**; **Kós Károly: Országépítő stb. stb.** Ez tipikus bestseller, amikor t. i. az a nagyon ritka eset fordul elő, hogy egyhanguan valamennyi cég ugyanazt a könyvet jelöli meg rekorderként.

A kolozsvár-hidelvei református gyülekezet az egyházi élet erősítése és ébrentartása céljából a „Kerekdomb“ nevű határrészben (a város végén) egy hatholdas gyümölcsöst vett bérbe és azt „Zsoltároskert“ címen folyó évi május 6 án ünnepélyes keretek között átadta rendeltetésének. A megnyitó ünnepség az iskola gyermekek számára reggel félkilenc órakor „Anyák napja“ istentisztelettel kezdődött. Utána a gyermekek szavalatai és az énekarok ének-számai következtek. A felnőttek istentisztelete következett ezután a Zwingli-dalárda közreműködésével. Istentisztelet végeztével ebédhezült a hívek serege. Család, rokonság, jó ismerősök együtt ebédeltek a magukkal hozott étellemből. Akik pedig nem hoztak, azoknak rendelkezésükre állott a ref. Nőszövetség által összehozott buffé. Délután a hidelvei cserkészcsapat mutatta be cserkészjátékait, majd a Ref. Kollégium ifjúsága végzett tornagyakorlatokat. Ezután szavalatok következtek a Bethlen Gábor református dalárda és a Hidelvei Földész Kar közreműködésével. Az ünnepséget áhítat zárta be este 8 órakor.

Ebben a gyülekezeti kertben a nyár folyamán rendszeres istentiszteletek fognak tartatni.

H I R E I N K

MEGHIVÓ

az Ifjúsági Keresztyén Egyesület kilencedik főiskolás konferenciájára.

Nádasdaróc, 1934 június 27—július 1.

Nádasdaróc-Darolju a várad-kolozsvári vasútvonal mentén fekszik, Kolozsvártól 28 km.-re. A falu a vasúti órházról párszáz lépésnyire van; a gyorsvonattal érkezők az egeresi gipszgyárnál (Șorecani) szállhatnak le, innen 2 km.-es út visz a faluba.

A konferencia résztvevői gyalogosan, vonattal és külön autobusszal indulnak június 27-én reggel fél 7 órakor Kolozsvárról a ref. theologia elől.

A konferencián résztvehetnek a főiskolásokon kívül felső középiskolát végzett fiúk és lányok akkor is, ha főiskolára nem iratkoztak be. A konferencián szívesen látjuk mozgalmunk senior tagjait, s egyházunk mindazon felnőtt tagját, ki főiskolásaink kérdéseit és ügyét szíven viseli, s a közös keresés érzésével jön közibünk.

A napi ellátás díja 25 Lei, ezenfelül minden résztvevő fizet 30 Lei részvételi díjat. Indokolt esetekben az I. K. E. vezetősége a résztvevőket segíyezni is tudja. Ez iránti kérések a segélymenyiségének feltüntetésével a jelentkezésekkel egyidőben adandók be: Tonk Emil, I. K. E. alelnök, Cluj-Kolozsvár, ref. kollégium.

A fiúk elszállásolása csoportosan zárt csürrökben lesz, a lányoké csoportosan és magánházaknál.

Minden résztvevő hozzon magával pokrócot, teljes toalet felszerelést, B.bliát, Énekeskönyvet.

A jelentkezések végső határideje június 20, a fent megnevezett helyen.

A konferencia órarendje:

Június 27, szerda:

D. e. 8—9-ig: *Biblióra*. A hit. Zsid. 11:1; János 5:1—5.

D. e. 10—12-ig: *Megbeszélés*. A református középiskolai hite.

D. u. 5—1/27-ig: *Megbeszélés*. Időszertű tudományos feladatok.

Este 8-kor: *Tábortűz, előadás, áhítat*. Külmiszió és a nyugati keresztyénséggel való kapcsolataink.

Június 28, csütörtök:

D. e. 8—9-ig: *Biblióra*. Keresztyén felelősség. Lukács 10:25—37.

D. e. 10—12-ig: *Megbeszélés*. Irodalom és keresztyénség.

D. u. 5—1/27-ig: *Megbeszélés*. Szemben a valósággal. (Gazdasági kérdések.)

Este 8 kor: *Tábortűz, előadás, áhítat*. Nyelvújító mozgalom.

Június 29, péntek:

D. e. 8—9-ig: *Biblióra*. Keresztyén közösség. I. Kor. 12:12—27.

D. e. 10—12-ig: *Megbeszélés*. László Dezső: Zrínyi Miklós.

D. u. 5—1/27-ig: *Megbeszélés*. A református ember és a közélet.

Este 8-kor: *Tábortűz, előadás, áhítat*. A közelmúlt történelmi erői.

Június 30, szombat:

D. e. 8—9-ig: *Biblióra*. Hitünk cselédei. Galata 6:9—10.

D. e. 10—12-ig: *Megbeszélés*. Refomátus misztika.

D. u. 5—1/27-ig: *Megbeszélés*. I. K. E. ügyek.

Este 8 kor: *Tábortűz, előadás*. Nyári feladatok.

Július 1, vasárnap:

D. e. 8—9-ig: *Biblióra*. Sáfárság. Máté 25:14—30.

D. e. 10—11-ig: *Istentisztelet*.

D. u. 3—1/25-ig: *Megbeszélés*. Ifjúságunk és a műveltség.

D. u. 5—1/27-ig: *Ünnepély*. (Hagyományokról.)

Este 8-kor: *Bezárás*.

A budai református egyház Körösi Csoma Sándor cserkészcsapata emlékünnepelet rendezett. Haypál ref. lelkes mondott beszédet és kiemelte, hogy reánk magyarokra, Körösi Csoma Sándor szelleme ma is megtermékenyítő erő. Az Ő világhíró nagy szellemének fényénél keressük és hisszük, biztos megtaláljuk a magyarság jövőjének útját.

Budapesten megjelenő „Református Élet” című református egyházi lap folyó évi április 20. és következő napjaira „egyke” értekezletet hívott össze. Az értekezletet a budapesti református Theologia dísztermében tartották meg Ravasz László dr. püspök elnöklele alatt. Az értekezleten az „egyke” kérdését különböző oldalról megvilágító igen érdekes előadások és hozzászólások voltak. Kiss Géza református lelkes íjlesztő számokat sorolt fel a baranyai egykéről és annak okairól. Elsősorban nagyarányu, az eddigiektől egészen eltérő birtokpolitikkára van szükség, mert különben a nép kipusztul. A tulajdonjog szentségének örve alatt nem engedhető meg a magyarság pusztulása. Az örökösödési törvényt meg kell változtatni és ha kell, vissza kell menni az aranybulláig. A leánygyermek csak a birtok negyedrészt örökölhesse, de azt sem földben, hanem egyéb értékben, magát a birtokot viszont csakis két fiu-testvér kaphassa meg. Természetesen ez csakis nagyarányu földbirtokreformmal érhető el.

Dr. Ravasz László beszédében többek között kijelentette, hogy az egyke olyan pusztítást végez a legszebb magyar falvakban, mint mikor végig egymásután elfűrészelték az erdő valamennyi fáját és már csak arra van szükség, hogy a legszélső fát meglökjék és úgy zuhan le percek alatt az egész erdő, mint a legkülönb daltákból álló hadsereg...

Német Imre előadásában kifejtette, hogy a legszebb magyar falvakat előnti a germán tenger, ami nem frázis, hanem megdöbbentő igazság. A nép vesztés vérszegénység csakis vértömlesztés, a telepítés segíthet. Ember van hozzá elég és van hozzá elég föld is. A Dunántulon az ezer holdon felüli nagybirtok még mindig több, mint 35 százaléka a művelés alatt álló területnek s nagy az egyéb kötött birtokok száma is.

Dr. Zehery Lajos professzor „Az egyke és a törvényhozás” című előadásában a telepítést és a földbirtokpolitikát jeltette meg, mint leghatásosabbnak ígérkező orvosságot. Dr. Papp István nyugalmazott kurialtanácselnök az örökösödési rend megváltoztatását sürgette, majd Muraközy lelkes tartotta meg előadását. Hangsúlyozta, hogy a lelki nevelésen egy hatalmas gondolatnak kell átviláglítani: a házasságra, a családra való előkészítés gondolatának. Ezek után Szabó Imre budapesti református esperes szólott a tárgyhöz, azzal kezdte, hogy az egész országra kiterjedő gyermekkorlatozás ittós indítókat bevezetnek a városba s az a hatás, amely Budapestről az egész országra eljut, az orvostudomány eredményeinek közismertté válása, mert a szülés misztériumát a profán szem előtt is feltárta, ebben a kérdésben husz év alatt egészen megváltoztatta a közgondolkozást és új morált teremtet. Még nagyobb lesz a veszély, mert az ember vakmerő kezekkel nyúl bele a teremtő szent munkájába. A magyar faj fennmaradásának kérdése nem felekezeti és nem is tisztán gazdasági kérdés. Felsorolta ezután Szabó Imre, hogy az egykét mely okok mozdtítják elő. Utalt a létminimum alá csökkent városi életstandard-re, az élvezetvágyra, a

divatra és arra, hogy az asszony szereti kimélni a testét még azzal is, hogy a gyermekáldást elutasítja magától. Mi már most a gyógyulás? Tessék örökre fogadni gyermeket a gyermektelen családoknak. Az orvostudomány felé is fordulok — mondotta többek közt Szabó Imre. — Amikor az emberi testet röntgennel átvilágítják, ne feledkezzenek meg a lét misztériumáról és söpörjék ki maguk közül azokat, akik abból élnek, hogy embereket ölnek meg a magzatokban.

Kolozsvárt összesen 558-an konfirmáltak, amelyből a Farkas-utcai templomban 154, a Magyar-utcaiban 176, a Hidelveiben 167 és a Monostori-uti református templomban 61-en konfirmáltak.

A sárospataki református Egyház által megrendezett analfabéta és népművelési tanfolyam folyó évi április 29-én zárult be igen meglepő és szép eredménnyel. Ezeket a tanfolyamokat, tekintve a nagy érdeklődést és szép eredményt, jövőre minden téli időszakban megismétlik.

Sorsterhes idő a keresztyén világ diákmunkában. A mostani világtörténeti fordulóban az egyetemek és főiskolák ifjúságának különleges jelentősége van. Ismét egy népvándorlási korszakba léptünk, amikor a népek felkerekednek, hogy szellemi lakóhelyükről kimozduljanak. Olyan vándorútra indulnak, amelynek célját még nem ismerik.

Ósrégi kulturák alapjukig megrendültek. Nyugat anyagi civilizációja gátolhatatlanul önti el Ázsia népeit és az egykor „sötét földrészt”-nek nevezett Afrikát. Közben a fehér faj uralma vége felé halad.

A főiskolás ifjúság ennek a szellemi mérkőzésnek a legelső harcfrontjában áll. Az a tény, hogy az egész világ ifjúságának Kelet-Ázsia a felét, Kína a negyedét, India az ötödét foglalja magába, sejteti e népek ifjú nemzedékének a szerepét a világ jövőjének alakulásában, mielőtt a szellemi feltételeket és ezzel a hatalmi politika lehetőségeit elérve, a gigászi birkozásban részt vehet. Japán halad ezeknek a népeknek az élén a népnevelés, iparosítás és katonai hatalom kifejtésének a tekintetében. Néhány évtized alatt hatalmas versenytársá fejlődött mindazon nemzetekkel szemben, amelyek a világrajumon eddig megosztottak. Példája maga után ragadja majd a többieket is.

Ebben a pillanatban két kiméltetlen világmozgalom küzd az elsőbbségért: a kommunizmus és a nacionalizmus. A világgazdasági válság különösképpen a földnek legsűrűbben lakott részeiben hajtja a népeket ilyen szélsőségekbe. Úgy látszik, mintha az eddig érvényes társadalmi és gazdasági rend a válság megoldásának az útjában állana.

A legtöbb országban éppen a gondolkodó fiatalság bensőleg elfordul attól, amit atyáik változhatatlan érvényűnek tartottak. Nemcsak államformák és gazdasági rendszerek, hanem a jog és az erkölcs, a rendeknek a néphez kötöttsége, sőt a népesség összejtje, a család, végül számunkra a legfontosabb, az atyák vallása és minden tekintély utolsó forrása is mintha a szétesés tüneteit mutatná. Egy még soha nem tapasztalt méretű világmegrázkódtatás mint Damokles-kard függ felettünk. Az antik világ összeomlását kísérő szekularizmus és szinkretizmus, amelyek egyazon gyökérből valók, ismét világlajelenségek napjainkban. Elterjedésük az értelmiség rétegeiből megindult és ahogy a víz felülről szivárog a földbe, úgy szivják megukba a tömegek mindazt, ami az egyetemi előadótermekből és a sajtó szerkesztőségeiből aláhull.

Itt él a névleges keresztyénségnek ebben a mindenféle hitetlenség és babonás hit által elborított vadonában egy kicsiny sereg, Krisztus apostolainak a rendíthetetlen hitével, hogy ennek a szinte reménytelenül összekuszált XX. századbeli világnak is a számára „nincsen senkiben másban idvesség”, senkiben másban mentés, csak Krisztusban.

„A tanuló ifjúságot Krisztusnak”, ez a mi programunk. „Krisztus itt van a tanuló ifjúság számára”, ez a mi üzenetünk. Nem valami Pót-Krisztus, akit emberi leleményesség alkot testi igények mintájára, hanem ugyanaz „tegnap és ma és örökké”, akinek őt az isteni

Kijelentés szava minden idők és fajok számára hirdeti.

Sorsterhes az idő a keresztyén diákmunkában. A tanuló ifjúságnak mindenekfelett Krisztusra van szüksége, mert leginkább fenyegeti az emberbárványozásra való csábítás, amely sokszor éppen a magas filozófiai ábrázatokban jelenik meg. A tanuló ifjúság azonban különleges mértékben hivatott arra is, hogy mint a Krisztus üzenetének a hordozója járjon a földnek most ébredő népei között. („Nachrichtendienst des Verbindungsausschusses für Arbeit unter Schülern Höherer Lehranstalten” után. No. 13—April 1934.)

Németországban Rosenberg Alfréd és Bergmann Ernő a nemzeti szocializmus két ismertevű vezérfőnökének két könyvét, az 1545-ben kezdődött trienti zsinat határozata alapján alakult Szent Officium bibornoki kar, Rómában indexre tette.

Rosenberg Alfred: „A XX. század mythosa” című mű konfiskálása a következő indokokból történt: „Ezen könyv a Katholikus Egyház minden hittételét, sőt a keresztyén hit alapjait megveti és teljes mértékben elveti; bizonyítani akarja, hogy új vallást, azaz germán egyházat kell alapítani és mint alapított hirdeti azt, hogy „ma új mythikus hit fejlődik ki: a vérnek mythikus hitvallása; hitvallás, mely azt hirdeti, hogy az embernek Istentől eredő természetét vérről lehet védelmezni: hitvallás, mely a legtisztább tudomány alapján bizonyítja, hogy az északi vér reprezentálja azt a misztériumot, mely helyettesíti és felülmulja a régi Szentségeket.”

Bergmann Ernő: „A Német Nemzeti Egyház” című könyve „indexre” tételének indoka a következők: „Szerző tagadja a keresztyén vallást, a kinyilatkoztatás tényét, a Megfeszített Jézus Krisztus általi megváltásnak és az isteni kegyelemnek szükségességét (az üdvösséghez); állítja azt, hogy a keresztyén vallás, különösen a katolikus, a szemita és román kulturának a teremtménye és ezért ellenkezik a germán szellemmel. Ezenfelül azt állítja a szerző, hogy az ószövetség a germán ifjúság számára erkölcsi veszélyt jelent, állítja, hogy a keresztyén szeretet fogalma a népek degenerációját hordozza magában, mivel a betegek és testileg gyengégek gondját viseli és megengedi nekik a gyermeknemzést; a vért és fajt, köznyelven „rasszt” minden fölé emeli és a kulturális haladás egyedüli eszközeként tekinti; bizonyítja, hogy új vallást kell alapítani, melyben a személyes Istenben való hit helyébe a tiszta atheizmust vagy a pantheizmust kell tenni. A szerző továbbá védelmezi a kiterjesztett és túlzottan radikális nacionalizmust, mely teljesen ellentétes a keresztyén tanítással és kulturával.”

A gyergyószentmiklósi református kicsiny, de lelkes gyülekezetünk Isten után odáig jutott ebben a végtelenül szomorú és küzdelmes időben, hogy a tervbevetett otthon, tanterem, gyülesterem és paplakból álló épületének a felépítéséhez hozzáfoghat; az építési engedély megadása iránti kérését a városi tanácshoz már be is adta. És mi történt? De mondja el ezt „A pástor és nyáj” című, a lekipásztor által az ottani hitestvéreink részére kiadott és koronként megjelenő körlevél legújabb száma:

„A város jelenlegi vezetősége magához kéretett és városképészeti szempontokra hivatkozva odanyilatkozott, hogy kár lenne épületünket a templomunk mögé rejtteni el s nemes gesztussal ígérte, hogy — ha kérünk — ad a város olyan telket, hol az épület is jobban érvényesülhet s így kettős cél lenne elérhető: uccai frontra jutna ki a parochia s a város egyik uccája egy középülettel lenne szebb és gazdagabb.

Beadott kérésünk siker koronázta, a román többségű városi tanács 20-2248—1934. számú határozatával megfelelő telekkel ajándékozott meg.

Hogy azlán ezt a határozatot egy katolikus magyar, egy testvér magyar egyház utasítására is támaszkodva megfeleltette: legyen is maradjon szegénye neki és mindazoké, kik ezt sugalmazták...

— A víz lecsorog s a kövek megmaradnak! Ugyanígy létszen a mi alapkövünkkel, mely felett szennyves zizek zajlanak átmenetileg fel s alá.

Az igaz úgy sikerében bizakodó hittel, ép azért

emelt hangszíjjal kértem gyergyói protestáns testvérem, *Testvérünk!* Tudod-e, hogy kicsiny egyházközösségünk fészekrakáshoz kezdett?

Tudod-e, hogy ez év folyamán *otthont* akar teremteni a protestáns gondolatnak, *tantermet* közel 70 iskolás gyermekünk számára, *gyülestermet* egyházközösségünk különböző alakulatainak (IKE, Nőszövetség, Férfiszövetség, Vasárnapi iskola) összefüveteli céljára és ezzel összefüggően *lakást* lelképásztornak?

A megpróbáltatások idejének legsúlyosabb szakában beindított eme munka az *építő szegénység* és a *szereletben összefogás* jelszavaira támaszkodva indul...

Testvérünk, vetted-e számat szegénység építő erejével, ha azt kart-karbafova mindnyájunkat a munka mellé állít a minden akadályt leküzdő Szeretet jegyében?

Tudd meg, hogy senkit sem nélkülözhetünk és ha együtt leszünk mind: anyag, munkaerő, pénz és egyakarát, —

kinő a földből a várunk, melynek homlokzatán égi betűk hirdetik, hogy diadalt ül a *gyergyói protestáns öntudat*.

Testvérünk! Hívunk és várunk, hogy együtt szakítsuk le majd a közös munka édes gyümölcsseit. — *Dr. Makky Domokos*, ref. egyhk. főgondnok.

„A regáti magyarság sorsa az erdélyi magyarság jövődjének előre vetített képe... Cseppnyi magyar népünk évente ezeröttszáz lelket veszít el a regáti temetőben, minden évben egy magyar, egy nagy magyar falu kapcsolódik ki, vesződik el örökre népünk számára. Ha élő test lenne népünk, hogy sajogna, hogy fájna, hogy követelné a leggyorsabb segítséget! Lehet a regáti pnsztulást részletjelenségnek is tekinteni, de ki felet majdja, ha a regátont át elfolyik népünk életéreje? Ezeket a sorokat a főiskolás ifjúság lelkébe. A kérdés megismerésén túl konkrét eredménye ennek az előadásnak két dologban személhető: 1. az egyik Kárpát-alj kis ipari telep, Brezoinba kétszer küldött az IKE legátust, 2. a pitestit és a brezoini gyülekezetek könyvtára számára könyveket gyűjtött az ifjúság.

Babos Sándor Mandzsuriában. A peipingi (Peking) nyelviskolában töltött szinte 4 hónapi idő alatt a szorgalmas tanulás megtermette gyümölcsét, 2 sikeres vizsga után, március 21-én B. S. elhagyta Peiping városát és visszatért Mandzsuriába. Első állomása Liaoyang, a skótok telepén. Juliusban átmegey Hailung nevű városba, októberben pedig egy egész évi vizsgát kell tennie a kínai nyelvből, hogy önálló munkakört kaphasson. Címe: Rev. A. Babos. Scottich Mission. Liaoyang. Mandchuria. Via Berlin—Siberia.

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület új vetítógépet szerzett be a külmissziói utazóitkár számára, Németországából. Az akkumulátorral és villanyárammal is bárhol használható, nagyon jól működő gép és felszerelése 10.000 leibe került. Legutóbb a „Babos Sándor útja” c. film készült el, amelyből a vetítógéppel rendelkező egyházi illetékesek lenyomatokat szöveggel együtt 100 leiert igényelhetnek Kovács Géza utazóitkártól. (Ilg. Tan. címén.)

A budapesti skót misszió helyiségében református előadássorozatot rendeztek a zsidókérdés megoldásáról. F. évi május 13-án dr. Ravasz László püspök tartott előadást. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy ennek a kérdésnek a megoldásához nagy szeretet és igazságérzet kell. A zsidókérdés — mondotta többek közt — a misszió kérdése, csak nem a zsidók fogják megoldani, hanem a keresztények, mert voltaképpen Jézus hagyta ezt a parancsot végrendeletképpen a keresztény egyház számára. A keresztényesség azonban rosszul fogott ehez a feladathoz. Nemcsak, hogy nem bontotta le a válaszfalakat, hanem új válaszfalakat emelt, megtermette a gettót, amely a keresztényesség és zsidóság közötti alkotása és közös tévedése. Nem átért, hanem megtért zsidókra van szükség. A zsidó lélek egyébként predestinálva van arra, hogy kereszt-

tyénné váljék, mert adventi lélek, amely a karácsony uán vágyakozik. A zsidóságnak tudnia kell, hogy ahol most van, az csak váróterem, külsőb, amelyen át kell lépnie, hogy megtérjen otthonába. De hogy megtalálja békéjét, ahöz a keresztényeknek is olyan példás evangéliumi életet kell mutatnia, amely a megtért zsidó lélek számára teljes lelki közösséget és összeolvadást ígér.

Az I. K. E. nyári konferenciái programjával kapcsolatosan felhívást intézünk mindazokhoz az öregekhez és fiatalokhoz, akiket ez a program érdekel s az ezekről a témákról szóló előadásokat, hozzászólásokat és megállapításainkat olvasni és megőrizni óhajtják, a konferencia anyagából kiadandó emlékkönyvre vonatkozó igényüket jelentsék be a következő címre: Juhász István, Cluj-Kolozsvár, Ref. Theologia. Ha legalább 120—150 jelentkező lesz, az emlékkönyvet 25 leies árban 30—35 egészív-nagyságu oldal terjedelemben állíthatjuk elő a Ref. Theologia ifjúságának a sokszorosított gépjén.

Konfirmáció a brassói egyházban. A brassói református egyházközösség presbyteriuma ez évben is hivatalához illően foglalkozott az ifjak konfirmálásával. Április 22-én a presbyteri gyűlésen a lelkes jelenti, hogy a folyó évi konfirmációra előkészítő oktatás jan. első vasárnapján kezdődött és husvétig minden vasárnap délután 3—4-ig volt és husvét után minden nap reggel 7—8-ig, este 6—7-ig, a IV-ik gimn. o. tanulóknak az évi vallás órájukon. Az ifjak egy része nagyon komolyan és lelkiismeretesen készült, de a másik rész előkészülete hiányos, óralátogatása pontatlan volt.

Presbyterium a jelentés örvendetes részét örömmel s az elszomorító részt aggodalommal veszi tudomásul és elhatározza, hogy áldozócsütörtökön délután 4 óra-
kor a templomban történő konfirmáció kikérdezésen a presbyteri kötelesség és felelősség teljes tudatában a presbyterium mindenik tagja jelen lesz és mindenik konfirmáló ifjú előkészületéről személyesen győződik meg. A kikérdezést követő presbyteri értekezlet csak azt az ifjút bocsátja nyilvános hitvallástételre, aki megfelelő bizonyosságot tett arra nézve, hogy komoly előkészülete után az Anyaszentegyháznak valóban öntudatos, hitben nagykorú tagja lett.

Elnökség a jkvi kivonatot minden szülőnek, vagy helyettesének és a presbyterium tagjainak megküldötte. Áldozócsütörtökön délután a zsufolásig telt templom hajójában a fenntartott helyet a presbyterium elfoglalja, elnöki asztalnál foglal helyet a palástos lelkész, főgondnok, a ref. középiskolák igazgatója és az egyházi jegyző. Gyülekezeti ének, bibliaolvasás, ima után kezdődött a kikérdezés. A főgondnok szólit, lelkész kérdez és a növendékek felelnek, kiki szorgalma és a neki adott talentum szerint. A hálaadó-ima, ének és áldást követőleg a kikérdezés befejezést nyert s az ezután presbyteri értekezlet megelégedését nyilvánítja az ifjak előkészülete felett s kimondja az ifjaknak nyilvános hitvallástételre való bocsátását kivéve négyet, kiket három nap múlva újra hallani kívánt.

A nyilvános hitvallástétel a következő vasánnap volt. Lelkeszek, főgondnok, ref. középiskolák igazgatója, gondnok s presbyterek vezetésével harmadik harangszó alatt a még zsufoltabb templomban megjelentek az ifjak 114-en. Az előirt rendtartás szerint végbement a megható ünnepély. A hitvallástételt, az Urvacsoara előtti két rövid fohászt fennhangon mondják az ifjak és térdrehullva vették az áldást. Templomi áhítat után az egyház nagytanácsstermében az egyház vezetői előtt a megható ifjak között képviselőik külön-külön jelentkeznek és felajánlják hitüket és szolgálataikat: 1. presbyterium, 2. középiskolák, 3. elemiiskola, 4. Nő-, 5. Férfi, 6. Leány-, 7. Vasárnapiiskolai-szövetség, 8. I. K. E. 9. ref. cserkészek, 10. ref. énekkar, 11. a háztartási alkalmazottak, a Lidia körelnökeinek s végül 12 a Lelkeseknek bárminő egyházi, belmissziói megbízásra. Rövid bizonyosságtételeikre a tagozatok elnökei bizdítják őket a kitarásra! Minden konfirmáció megható, és is az volt minden részében, vajha az áldása is maradandó lenne.

Pontos és kimerítő statisztikát nem tudunk nyújtani. Néhány lelkes ember összeírása alapján közöljük ezeket a számokat. A Kolozsvárt tanuló összes református főiskolások száma az 1933—34-es tanévben 630—650 körül mozog. Fakultások szerint: jogon 180,

theológián 128, bölcsészeten 120, természettudományon 81, orvosin 64, egyéb fakultásokon (gyógyszerészi, kereskedelmi, gazdasági, művészeti akadémiákon) 70. Ezek közül az Ifjúsági Keresztyén Egyesület tagja (rendes és érdeklődő) 160—170. Fakultások szerint theologiai hallgató 80, természettud. hallgató 30, bölcsészethallgató 25, joghallgató 15, orvostanhallgató 10, egyéb fakultásoknál 10. A vidékiek közül református bentlakásban laknak 200-an. Ref. Kollégiumban 96-on, Ref. Theológián 92-en, Ref. Szeretetházban 12-en.

Pályázati felhívás. A főiskolás I. K. E. orvostanhallgató szeminárium a erdélyi magyar orvostanhallgatók számára két pályáteleit tűzött ki. 1. *Népszerű orvosi előadás megírása tetszés szerinti témáról* (alkoholizmus, tuberkulózis, vérbaj, rák stb.) *egy meghatározott közönség részére* (pl.: III. gimnázista fiúk, falusi nőszövetség, városi iparos I. K. E. számára stb.). 2. *Egy falu egészségügyi helyzete; egy kisebbségi orvos legsürgősebb teendői.* A pályázatokat orvosokból álló bizottság fogja elbírálni. Mindkét csoportban a legjobb dolgozat beküldője 500 lei jutalomban részesül. A pályázatok jellege alatt küldendőek be a következő címre: Mester Zoltán orvostanhallgató, Cluj, Str. Marechal Foch 40. Pályázati határidő 1934 november 15.

Virágvasárnapján ült össze a budapesti reformátusok második nagygyűlése. A megnyitó beszédet dr. Némethy Károly a budapesti egyházmegye gondnoka tartotta, aki hangsúlyozta, hogy a reformátusok nemcsak szóval, de egész gondolatvilágukkal és minden tettükkel a többi felekezetek hívő seregével nemes versenyre kelve, a közös nagy eszményeket: az élő hitet, az istenfélelmet, a puritán erkölcsöket, a hazaszeretetet, a nemes értelemben vett kultúrát igyekeznek tőlük telhetőleg szolgálni. Beszédének további folyamán megemlékezett az új szinati törvényekről, a tervezett első református kiállításról és a budapesti református egyházi sajtókonzentráció kedvező hatásáról, majd jelentette, hogy a Kálvin-téri monumentális központ megépítésének előkészületeit már megkezdték. Az elnöki megnyitó beszéd után br. Vay László, a tiszántúli egyházkerület főgondnoka szólalt fel és azt hangoztatta, hogy helyre kell állítani a valláserkölcsei rend egyensúlyát és míg ez a program megvalósul, fel kell függeszteni a szenvedélyes hitéleti vitákat.

A szülei és leánya látogatása céljából Erdélyben tartózkodó dr. Ravasz László püspök helyett az ünnepi beszédet Szabó Imre, a budapesti református egyházmegye esperese tartotta. Történelmi multjával és bizonytalan jelenével — mondotta többek között — megoldatlan kérdésselvel az óriási kollektív lélek, Budapest most kapta meg a keresztyénstől a legszentebb inspirációt. A nagyváros lelkét meg kell ihletni, mert a nagyvárosi ember mindig hajlamos arra, hogy embermivoltát elfeledje. Járt itt néhány esztendővel ezelőt egy reverendás püspök, Prohászka Ottokár és az ő szavára megrázkódtat és alapjaiban újult a magyar, egyben a városi lélek. Az egyház hivatása, hogy a lelkek táplálékát megszürvé vigye el a városi emberhez is. Az egyháznak kiengesztelő és kibékítő lélekkel kell a töke és munka közzé oda állania. Az egyháznak le kell szállnia a nyomor csatornába és személtelre és az ott talált lelkeket ki kell emelnie az áldott napfényre. Az erősebb szolgáljon a gyengébbnek, ez a legnagyobb lélekmentő program a világon.

Az indiai keresztyénység száma jelenleg 6,297,000. Az utolsó évtized alatt Indiában az összes vallások között a keresztyénység száma emelkedett a legjobban, 32.5 százalékkal.

Az Egyesült-Államokban összesen 191 különféle evangéliumi keresztyén felekezet él. Ezeknek mintegy a fele nem éri el a 10.000 lélekszámot, sőt van 45 olyan, amelynek 1000 híve sincs.

Németországban köztudomás szerint egy nagy faji harc folyik. A németek elnemzetietlenedésük, elanyagiasodásuk, erkölcsi súlyedésük okát a zsidóság óriási térfoglalásában ismerték fel és szabadságharcot kezdték. Minden háboru igazságtalanságokkal is jár. Így a részben vagy egészben zsidó származásu keresztyének közül nagyon sokan elveszítették állásukat. Ilyen zsidóeredetű keresztyén Németországban, kb. kétmillió van. Ezek közül százezrek veszítették el kenyé-

rüket. Köztük sok Krisztusban valóban hívő lélek, hívő lelkipásztorok is. Ezeket a zsidók is gyűlölik mint hit-hagyókat, a németek pedig zsidó eredetük miatt fosztották meg őket állásuktól. A nyugati országok protestáns körei, főleg a holland, brit és amerikai reformátusok zsidó-nissziói szerveik által siettek segítségükre. Részben befogadták őket, részben pénzbeli adományokat küldtek számukra. Ezekből az adományokból elsősorban a Szentföldön, Gáza mellett egy hét négyzetkilométernyi területet vásároltak abból a célból, hogy ott zsidókeresztyén telepet létesítsenek. 500 holdat gyümölcsfákkal akarnak beültetni. Egy fa ültetése és kezelése a gyümölcsstermésig 6 pengő kiadást jelent. A budapesti skót misszió arra törekszik, hogy egy hold 50 faja „magyar kert“ legyen. Az adományokat Calder János skót lelkész gyűjti. (Budapest., VI., Vörösmarty-utca 49. szám.)

A zsidó ifjak országos mozgalmát hivatosan elismerte a német kormány és az ifjúsági ügyek birodalmi biztosának felügyelete alá helyezte. Ez az első jel arra, hogy a német harc enged merevségéből. Bizonyára nem marad eredmény nélkül az a memorandum sem, amit 2000 német lelkész irt alá és terjesztett a kormányhoz a zsidó-keresztyének s azok egyházi szolgálata érdekében.

Moszkvában a husvétot a görögkeleti egyház nap-tára szerint egy héttel később ünnepelték, mint Nyugat-Európában. A lakosság magatartása azt bizonyítja, hogy a vallási érzés mind a városokban, mind pedig különösen a vidéken még mindig erősen gyökerezik a lelkekben. Moszkvában az istentiszteletek céljaira meghagyott templomok száma a forradalom óta legalább ötödére apadt le. Április 7. és 8-án hivatalosan meg kellett tartatni a munkanapot, de husvét napján és előestéjén mégis zsufolásig megteltek a templomok.

Az ifjúkommunistáknak és más szervezeteknek az egyházi ünnepek idején rendszerint erősebb istentagadó propagandája ezuttal ellanyhult volna.

A Budapesten megjelenő „Protestáns Szemle“ márciusi számában a többek között dr. br. Radvánszky Antal tollából egy nagyon figyelemreméltó cikk jelent meg. Radvánszky kimutatja, hogy „az egyházi adók mai rendszere részben a rendiség csökkenése és így fenntartása a változott gazdasági viszonyok mellett nem indokolható, az egyházi adók behajtása s a jogorvoslati eljárás sürgősen egységes reformra szorul, az egyházak ezt a problémát képtelenek önállóan megoldani és ezért az államnak kell segítségükre sietni.“

Norvégia 2,800,000 lakossága majdnem 100 százaléig az evangélikus államegyházhoz tartozik. Minthogy a magyarországi protestánsok száma is közel jár ehhez a számhoz, továbbá mert Norvégia is szegény ország és gyarmatai nincsenek: bizonyos tekintetben párhuzamot lehet vonni ennek a nemzetnek külmissziója és a magyarországi protestáns külmisszió között. Norvégia 400 misszionáriust tart munkában; kb. 12 millió leu értéket költ évenként misszióra, mely összegből minden lélekre kerekén kb. 42 Leu (1 P 40 fill.) esik évenként. A misszió mult évben 11,000 pogányt kereszttelt meg és összesen 156,000 beenszültött keresztyént tart számon. Ezzel szemben Magyarországon minden magyar protestánsra alig esik egy fillérenél több a misszióre fordított összegből.

Csehszlovákiában „Járási fiataloságot gondozó egyesület“ működik. Minden járásban meg van szervezve és nagyon szép munkát végez. Bármely egyház szegény gyermekei ügyében támogatásért oda fordulhat. Minden politikai község vagy egyház beiratkozhatik a tagok sorába. Évi tagságdíj 20 csehkorona (kb. 100 lei) és ennek fejébe joga van a segélyhez, melyet mindig természetben adnak ki.

Congóban, ebben a nagy afrikai országban is számos tagja van a Bibliaolvasó Szövetségnek. Francia nyelvű bibliaolvasó-naptárt használnak ugyan, de még a fiúk is könnyen meg tudják találni az olvasandó részeket a lokele nyelvű bibliáikban. Mindenki, aki felnött korában a keresztség által felvétetik az egyházba, ígéretet tesz, hogy mindennap olvassa a Bibliát.